ATEITIS

1954 M.

BIRŽELIS, NR. 6

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

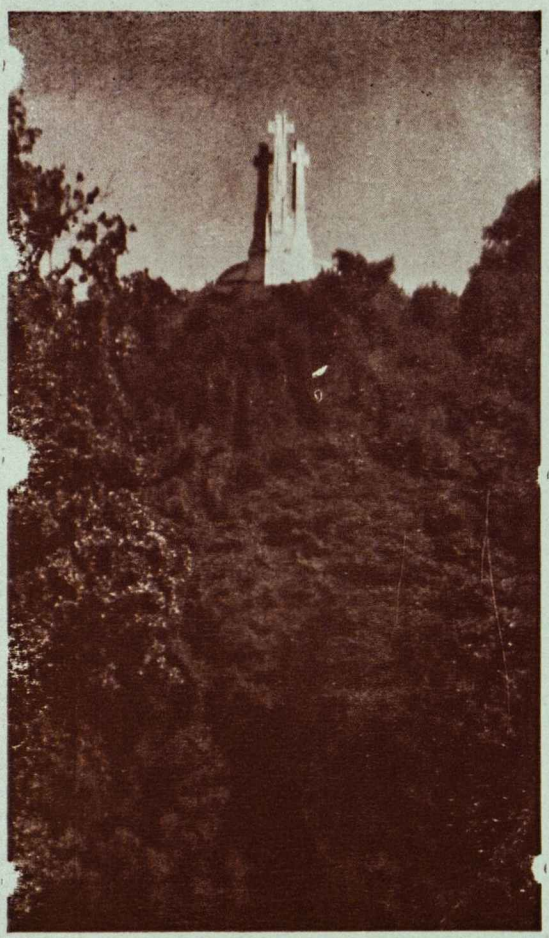

Trijų kryžių kalnas Vilniuje

ATEITININKŲ KONGRESO METAI

TURINYS

S. Jureivis — Jieškojau ir suradau 121
Daiva Nauragytė — Eilėraščiai 122
Pr. Pauliukonis — Vyskupas Motiejus Valančius organizuoja knygnešius 123
V. Karečkaitė — Jūra (eil.) 124
Alfa Sušinskas — Smegenys ir raumenys 125
Hjalmar Soederberg — Mažasis aktorius 126
A. Baužinskaitė — Eilėraščiai 127
P. Jurkus — Ketvirtasis ateitininkų kongresas 128
G. Macelytė — Jaunimo vyskupui mirus (Arkiv. M. Reinys) 129
J. B. — Apie lietuvišką knygą ir laikraščius 130
Dalia Prikockytė — Į Sibirą išvežtam broliui (eil.) 131
S. S. — Ką studijuoti 132
Mokslus baigusieji ateitininkai 133
V. Gr. — Mirė Ona Jakaitytė - Eretienė 135

SPORTAS

P. Ganvytas — Geriausio lietuvio sportininko rinkimai 136

KREIVOS ŠYPSENOS 137

DARBAI IR ŽMONĖS

I. Banaitytė — Pijaus X kanonizacija 138
Iš MAS CV sekretoriato stalčių 138
SAS baruose 140

ATSKLEISTA KNYGA

A. Baltinis — Keturi didieji gyvenimo stulpai (Prof. A. Maceinos "Saulės giesmė") 141

PLAČIAME PASAULYJE 142

Viršelio 1 psl. — Putnamo mergaičių ateitininkių šventės metu SAS CV pirm. K. Kudžma prisega ženkliuką įžodį davusiai stud. at-kei Giedraitytei. Nuotr. L. Reivydo.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus.

1954 METAI BIRŽELIS - JUNE Nr. 6

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS: J. Baužinskas, V. Grajauskaitė, G. Botyrius, V. Karečkaitė, K. Kudžma.

Redakcijos ir administracijos adresas:
"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

PRENUMERATA metams: $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00

Atskiro nr. kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association **"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.**

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50 cents.

Entered as second - class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

Lietuviai Dievo Kūno šventės procesijoje, Bribone, Australijoje

JIEŠKOJAU IR SURADAU

S. JŪREIVIS

Daug sykių yra tekę rašyti referatą ar kalbėti kelias minutes, aiškinant ką reiškia: "Omnia instaurare in Christo". Vartojau visokias priemones. Kur maniau, mano klausytojai bus poetiškai nusiteikę, citavau poetus; kitiems bandžiau išaiškinti silogizmais; kitiems net graikišką originalą "anakefelaiosasthai" stengiaus išversti lietuviškai. Atsakymą iš klausytojų gaudavau: "Vistiek man neaišku", arba, "Dabar aš visiškai nieko nebesuprantu."

Pagaliau ir pats pradėjau abejoti; abejoti ne kuo kitu, kaip tik galimybe išaiškinti šv. Pijaus X šūkį. Ir šiandien nežinau, kiek jis man aiškesnis.

Šv. Pijaus X gyvenimas

Kai visiškai netekau vilties savo šūkį išsiaiškinti, kai pradėjau abejoti šūkio teoretiškumu ir jo praktiškumu, stvėriaus, kaip man atrodė, paskutinės priemonės, t. y. skaityti šv. Pijaus X gyvenimą. Nedaug knygų teradau apie mūsų šūkio kūrėją, bet jo biografija man taip patiko, kad skaičiau su didžiausiu atsidėjimu. Prieš savo akis mačiau ne italą berniuką, ne seminaristą ir ne kunigą, bet — tik idealų ateitininką: ateitininką, kurio ateitis dangaus karalystė, kurio garbė ne žemės, bet altoriaus, kurio tikslas "visa atnaujinti Kristuje".

Šv. Pijus X buvo gyvas ir stovėjo mano vaizduotėje, ir galvojau, kaip iš jo gyvenimo išsemti, ištraukti tą esenciją, kuri išaiškintų jo šūkį. Atsakymo negavau.

Šv. Raštas

Poetiškai nusiteikęs, galiu sakyti, kad bėgo diena po dienos, slinko į praeitį. Bet čia surimtėsiu: toms dienoms slenkant, skaičiau Šv. Raštą ir štai Šv. Mato evangelijos penktame perskyrime sustojau ir... mąsčiau ir užsispirdamas negalėjau įtikėti, apie ką pats galvojau. Kristaus aštuoni palaiminimai nušvito visai nauja šviesa. O ir šv. Pijaus X šventumas ir ateitininkiškas kilnumas pasidarė vis labiau, nors teoretiškai, apčiuopiamas. Palaiminimus buvau skaitęs daug sykių, šv. Pijaus X gyvenimas buvo pilnai įsivaizduotas, bet šitos dvi mintys niekada nebuvo man taip glaudžiai sutapusios su mūsų šūkiu.

Tik pagalvok. Paimk Šv. Raštą, atskleisk Šv. Mato penktą perskyrimą ir skaityk. Dabar prisimink, kad gali kitus atnaujinti tik save pirma atnaujinęs. G. Vann, O. P. sako, kad visiškas evangelijos nesupratimas yra prileisti, jog mes turime siekti tik savo šventumo, tik savo tobulumo ir neatsižvelgti į Kristaus žmogiško gyvenimo tikslą; taip pat yra visiškas nesupratimas prileisti, jog mes galime kaip krikščionys darbuotis pasauliui ir tapti šventais, tuo tarpu nieko neturėdami bendro su Kristumi. Ateitininkas turi išsieikvoti dėl ateities: "Kol grūdas nukritęs į žemę nemiršta, tol jis lieka vienas." Su šita mintimi ženkime į pasaulį ir pagriškime "visa atnaujinti Kristuje" tais palaiminimais, kuriuos Kristus davė, kurie praplečia tą trumpą trijų žodžių šūkį.

Kai prieš keletą metų tapau ateitininku, aš girdėjau: "atnaujink visa, pats save pirma atnaujinęs." Žodžių reikšmė buvo aiški, bet savyje gi nešiojau tą neišspręstą problemą, kaip galiu save atnaujinti; niekas man apie tai nepasakė. Niekas man lazda į galvą nesudrožė, kad skaityčiau Mato penktąjį perskyrimą. O čia tie aštuoni palaiminimai yra keliai ,kuriuos jau pats turi tiesti. Kiekvienas žmogus turi savo protą, valią, norus ir daugybę kitų natūralių jėgų, kurios sudaro darbininkų būrį, dirbančių prie kelių tiesimo, o tas "bosas" rangovas esi savasis "aš", nuo kurio priklauso darbininkų darbštumas ir kelio tiesumas. Ar tu pastatysi tą kelią, kuriuo eidamas atnaujinsi visa Kristuje, priklausys tik nuo tavęs, nes Dievas davė tau laisvą valią. O kad šitie keliai tinkamiausi "visa atnaujinti Kristuje", tai yra visiškai suprantama, nes Kristus juos palaimino.

Palaiminimai

Trumpai perbėkime per tas dešimtį eilučių Mato penktame perskyrime. Kalno papėdėje susirinko minia žmonių, kurie troško laimės, džiaugsmo, patogumų, garbės, turtų. Jie tikėjo, kad Kristus padarys Izraelį pasaulio viešpačiais: bet Kristus, atvėręs burną, ištarė daug kilnesnius žodžius:

"Palaiminti beturčiai dvasioje, nes jų dangaus karalystė". Palaimintas tas, kuris išsižadėjo žemės turtų

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible] YDO B[illegible]KA

Daiva

Nauragytė

MEDIS IR LIETUS

TU MEDIS, didelis, stiprus,
Viršūnę į žvaigždes panėręs.
O aš... Kad aš galėčiau būt lietus,
Šiltutis vasaros lietus, iš mažo debesėlio!

Griausmai ir vėtros — tau gyvenimas,
Stiprus tu su audrom kariauti.
Aš gi norėčiau būt lietaus šiurenimas
Ir tavo apdulkėjusias šakas nuplauti,

Ir po kaitros atėjus atgaivint tave,
Ir sušnibždėt, kamieną apkabinus,
Kad suspindėtų žvaigždės tavo lapuos vakare,
Ir sužioruotų vėl tavo viršūnė susipynus.

O medi, aukštas ir stiprus,
Tau skirta grumtis su likimo vėjais.
Norėčiau būt aš šiltas vasaros lietus,
Iš debesies tavo šakų nuplaut atėjęs.

IŠLAISVINIMAS

PILKUOSE narvuose sutūpę paukščiai.
Ir daug narvų, o paukščių dar daugiau.
Sparnuoti jie, bet nepasiekiami jiems vaiskūs [aukščiai:
Aš juos visus, visus narvų sukaustytus matau.

Narvų virbai supjausto spindulius šilkinius
Ir paukščiams numeta tiktai skutus.
Pro juodą geležį jie mato dangų krištolinį
Ir, negalėdami pakilt, tik išskleidžia sparnus.

Ir štai matau, kaip artinas žmogaus šešėlis,
Ir kaip pabūgsta paukščiai narvuose.
Taip tyliai slenka jis, rankas iškėlęs,
Artyn, artyn... ir klykia baimė paukščių akyse.

Iš lėto atidaro jis narvų duris,
Juodas ir girgždančias, jis atidaro ir sustoja.
Į saulę puola paukščių plazdantis būrys;
Išnykdami erdvėj laisvais sparnais jie moja.

---

ir, įsigijęs Dievo meilės, pelno amžinuosius turtus. Tuo pačiu pažiūrėkime, ką sako pasaulis. Jis sako: "Plėšk: atimk iš savo artimo ir susikrauk lobius." Bet šitas turtuolis, eidamas į kapą, tegali užsivilkti tik švarką, kuris irgi sutrūnys, o amžinybei turtuolio aruodai tušti.

"Palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę". Romus yra tas, kuris yra nuolankus ir kantrus. Pasaulis sako: "Nuolankumas po kojų! — Tai nevyriška". Anot pasaulio, tas yra vyras, kuris nepakelia įžeidimų, neteisybės. Jo rankoje mirties ginklai.

"Palaiminti, kurie liūdi, nes jie bus paguosti". Paguostas bus tas, kuris liūdi dėl blogybės, neteisybės ir nuodėmės pasaulyje. O pasaulis, ar laimina nulenktą galvą, sutriuškintą širdį, tamsų gyvenimą? Pasauliui liūdesys — nelaimė. Jis neuždega lempos bandymų tamsoje; jis nerenka teisybės vaisių iš priespaudos laukų.

"Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti." Teisybė, tai Dievo įsakymų ir Jo norų nuolankus vykdymas. Pasaulio teisybė sako: "Daryk visa tol, kol neatsidūrei šaltojoj už geležinių grotų, nes ten nieko nebegalėsi."

"Palaiminti gailestingieji, nes jie laimės gailestingumo". Ar pasaulis taip daro?

"Palaiminti nesuteptos širdies, nes jie matys Dievą". Kurių širdys švarios ir skaidrios, ir nesuteptos nuodėme, pelnys dangaus laimę. Pasaulis, pasruvęs nusikaltimais, pelnys tik amžiną kančią.

"Palaiminti taikieji, nes juos vadins Dievo vaikais". Pasaulis čia vėl priešgina eina. Karai krauju aplaistė žemę; nesantaika tarp tautų, giminių ir pavienių asmenų yra klestintis maras. Pasaulio dvasia džiaugiasi neapykanta, pavydu, pykčiu, ir sutrypia meilę, taiką, atlaidumą, nuolankumą. Pasaulis užkuria pyktį dar didesniam pykčiui ir džiaugiasi barniais. Net vaikai, užsimoję į savo draugą, šaukia: "Tu durniau, neišmanėli, kur tavo smegenys".

"Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų dangaus karalystė."

Visi šie palaiminimai yra priešingi tiems keliams, kuriuos pasaulis teikiasi duoti. Matydami, kad pasaulis veda į pražūtį, o Kristus į laimę, mes girdime Jį toliau kalbant: **"Džiaukitės ir linksminkitės, nes jūsų užmokestis gausus danguje."** Ir "Ateitis" 1911 metais pasakė pasauliui, "kad mes savo gyvenime vadovaujamės kitu mokslu ir kitais principais."

Kristaus palaiminimai yra tai, kas menkystę padaro dangišką. Goethė vienoje pasakaitėje pasakoja apie sidabrinę lemputę, kuri padėta į žvejo trobelę, pakeičią sidabru visą trobelę ir visa joje. Taip ir su Kristaus palaiminimais. Priėmus juos į savo širdį, jie padaro tą širdį moraline grožybe. Čia įvyksta atnaujinimas.

Dieviškoji daina

Atimk iš jaunystės dainą, ir ji liks šaltas, sustingęs, visų mindomas pakelės akmuo. Ateitininko gyvenime kalno pamokslas yra naujoji daina. Klemensas Aleksandrietis, kalbėdamas apie Kristaus palaiminimus, sakė: "Tai yra Naujoji Daina, tai apsireiškimas Žodžio, kuris buvo pradžioje ir prieš pradžią." Prancūzkonas Vann lyg tiesiog į mus ateitininkus kalba: "Jūs esate pašaukti su visais šventaisiais, laiminti tą dainą pasaulyje ir ją tobulinti". Mūsų užduotis tą dainą išmokti ir skelbti; visą aplinką atnaujinti Kristuje.

Esame girdėję sakant: "Kai įsimylėjo, jis pasidarė visai kitoks žmogus." Bet galima atspėti, kas atsitinka su tuo, kuris pamilsta kelius, Kristaus palaimintus. Naujas žmogus atnaujina kitus.

"Negali būti paslėptas miestas, pastatytas kalne".

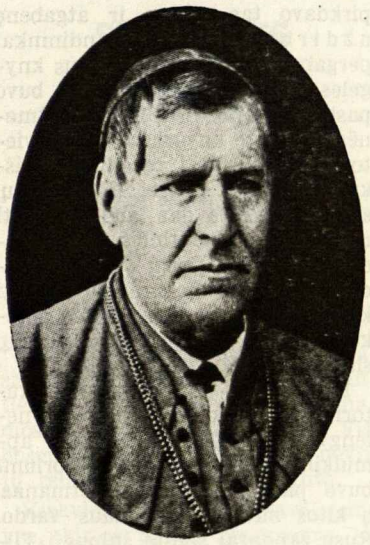

VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS ORGANIZUOJA KNYGNEŠIUS

PR. PAULIUKONIS

Nors slapta mokykite savo vaikus lietuviško rašto iš senų jūsų knygų. Tegul kiekvienas vaikas turi knygas, lotyniškomis raidėmis spausdintas. Kad tos būtų ir brangios, tačiau pirkite, duokite vaikams ir liepkite iš jų melstis lig gyvos galvos.

(Iš Valančiaus politinių brošiūrų)

Prieš rusų valdžios kėslus griauti katalikų tikėjimą ir rusinti lietuvius pirmasis iškėlė lietuvių katalikų kovos vėliavą energingiausias devynioliktojo amžiaus lietuvis Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius, kuris savo nepalaužiama valia ir energija nusmaigstė programines gaires vėlesniems lietuvių tautinio atgimimo veikėjams. Jo buvo užsimotas didelis lietuvių švietimo ir kultūros darbas. Visoje savo vyskupijoje, kuri apėmė didesnę buvusios nepriklausomos Lietuvos dalį, prie parapijų suorganizavo mokyklas ir rūpinosi, kad kuo daugiau vaikų jas lankytų. Kad mokyklų mokiniai turėtų iš ko mokytis, o suaugę pasiskaityti, parašė kelias dešimtis knygų. Kai rusai uždarė parapijų mokyklas, tai vyskupas Valančius patarė klebonams organizuoti slaptas kaimuose "daraktorių" mokyklas. Jis įkvėpė ir tą kaimo motiną žiemos metu prie ratelio mokyti savo sūnelį skaityti. Vėliau dailininkas Rimša šitą motinos mokyklą atvaizdavo skulptūroje, pavadinęs ją "vargo mokykla". Teisingai yra sakoma, kad vyskupas Valančius yra išmokęs skaityti lietuvius. Prof. V. Biržiška tvirtina, kad Valančiaus švietimo darbas nulėmė ir lietuvių kovą su spaudos draudimu, nes žmonės, išmokę skaityti, negalėjo apsieiti be savų lietuviškų knygų. Jie griebėsi įvairių priemonių priešintis tam įsakymui ir sugriovė rusų valdžios draudimą.

Kadangi Muravjovo spaudos draudimo įsakymas buvo duotas žodžiu, tai atrodė, kad galima jį apeiti. Vyskupas Valančius, spausdinęs savo knygas dideliais kiekiais, norėjo tuo pasinaudoti ir stengėsi kuo daugiau atspausdinti lietuviškų knygų. 1864 ir pirmoje 1865 m. pusėje Zavadskio spaustuvė Vilniuje spausdino vien lietuviškas knygas, kurios iš Vilniaus plaukė į visus Lietuvos kampelius. Rusų valdžia irgi nesnaudė. 1865 m. vasario mėn. Muravjovas uždraudė jau išspausdintas šešias knygas, o jo įpėdinio general-gubernatoriaus Kaufmano įsakymu policija iškrėtė Zavadskio spaustuvę ir konfiskavo daug knygų.

Vyskupas Valančius ir negausi to meto šviesuomenė, kaip Laurynas Ivinskis, Jonas Juška ir studentas Tomas Žilinskas, vėliau pasižymėjęs lietuvių mokytojas, pradžioje gerai nesiorientavo, kokios pasekmės bus iš to draudimo, tuo labiau, kad neturėjo pavyzdžio, iš kurio būtų galėję pasimokyti, nes kituose, rusų užimtuose kraštuose, tokio draudimo nebuvo.

J. Juška mėgino savo gramatikoje lietuvišką tekstą perrašyti rusiškomis raidėmis, L. Ivinskis dalyvavo knygų rusų raidėmis leidimo komisijoje. Pirmosios rusų valdininkų paruoštos knygos rusiškomis raidėmis buvo religinio turinio, skirtos katalikams, tad vysk. Valančius, bijodamas, kad į tas knygas nepakliūtų kas nors priešinga katalikų mokslui, ir tikėdamasis gerumu daugiau laimėti, delegavo į tą komisiją L. Ivinskį parengti maldaknygėms ir pats sutiko ant tų maldaknygių dėti savo aprobatą. Bet greit paaiškėjo rusų leidžiamos graždankos rusinimo tikslai. Valančius viename ilgame rašte Kauno gubernatoriui išdėstė, kad rusiškos raidės netinka kaikuriems lietuvių kalbos garsams išreikšti, dėl to jų vartojimas pakeičia žodžių prasmę ir iškreipia religinį knygų turinį. Tokių knygų jis negalįs leisti vartoti katalikams. Kitu raštu prašė Kauno gubernatorių leisti atspausdinti lotyniškomis raidėmis nors vieną maldaknygę.

Gavęs griežtą gubernatoriaus atsakymą, vyskupas nutraukė ryšius su rusų valdžios skirta komisija, atšaukė iš jos L. Ivinskį ir sumanė pats spausdinti lietuviškas knygas Prūsuose, organizuoti slaptai jas gabenti į Lietuvą ir platinti.

Lietuviškoms knygoms leisti vyskupas per visiems lietuviams gerai žinomą knygnešį Jurgį Bielinį pasiuntė 5,000 rublių ($1.00=2 rubliai; 5,000 rublių tuo metu buvo didelis pinigas) katalikų kunigui Zabermanui,

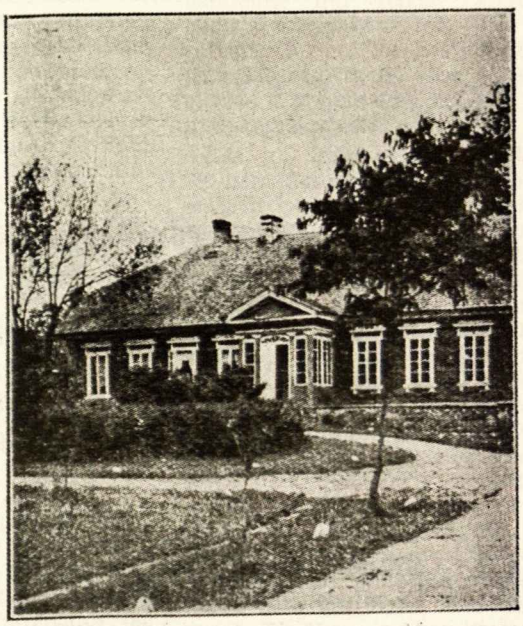

Namai, kuriuose gyveno vysk. M. Valančius, būdamas Varniuose

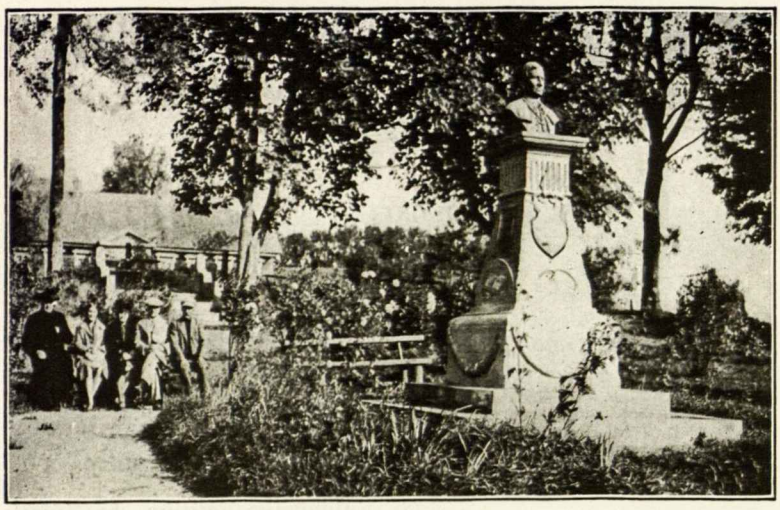

Vysk. M. Valančiaus paminklas Varniuose

gyvenančiam Tilžėje. Kadangi kun. Zabermanas silpnai mokėjo lietuviškai, tai jo padėjėju įtaisė buvusį Beržininkų vikarą kun. Antaną Brundzą, pabėgusį į Prūsus dėl sukilimo. Yra žinių, kad vėliau vyskupas Valančius surinkęs iš kunigų daugiau pinigų ir pasiuntęs į Tilžę knygų spausdinimo reikalams.

1867—1869 m. laikotarpyje Tilžėje buvo atspausdintos paties vyskupo parašytos aštuonios knygelės. Tos knygelės buvo religinio turinio, bet jose vyskupas aiškiais bruožais išdėstė rusų tikslus suprovoslavinti lietuvius ir nurodė pasipriešinimo kovos kelią, kurio lietuviai laikėsi veik visą spaudos draudimo laiką. Tų knygučių įtaka lietuviams buvo labai didelė, jos įkvėpė lietuvių visuomenei pasiryžimą kovoti už savo tikėjimą ir kalbą taip, kad daugelis rusų planų nuėjo niekais.

Atspausdintas knygeles reikėjo išplatinti. Tai buvo pirmas žygis organizuoti slaptą spaudos gabenimą iš Prūsų ir jos platinimą Lietuvoje. Pradžia buvo sunki. Vyskupas Valančius į talką pakvietė jaunuosius Prūsijos pasienio kunigus, kurie pažinojo kontrabandininkus. Pastarieji slapta per sieną iš Prūsų gabeno spiritą, arbatą, paraką ir šilkus. Ten jie žymiai pigiau pirkdavo tas prekes ir atgabenę už dirbdavo. Kontrabandininkai pergabeno ir vysk. Vaančiaus knygeles, kurios per klebonijas buvo paskleistos po visą Lietuvą. Žmonės, paskaitę knygeles, kuriose vietomis buvo tikrai revoliucionieriškų prieš rusų valdžią išsireiškimų, sujudo, pradėjo dar labiau nekęsti rusų. Sužinojo politinė policija-žandarai ir aukšti rusų valdžios valdininkai Lietuvoje pradėjo ieškoti kaltininkų. Į žandarų rankas pateko visa eilė kunigų ir pasauliečių, slaptos spaudos platintojų.

Rusai įtarė, kad tų knygelių autorius yra vysk. Valančius, bet nelengva buvo įrodyti. Rusams apmulkinti kelių knygelių autoriumi buvo pasirašęs kun. Zabermanas, o kitos buvo be autoriaus vardo. Rusų žandarai siuntė šnipus į Tilžę sužinoti knygelių autorių, bet nieko nepešė: kun. Zabermanas prisipažino pats jas parašęs. Specialistai norėjo stiliaus atžvilgiu nustatyti, bet buvo nelengva. Nors teisingai įtarė vysk. Valančių, bet, neturėdami aiškių įrodymų, negalėjo jo bausti.

Rusų žandarai prašė Prūsų policijos neleisti ten spausdinti lietuviškų knygų, bet vokiečiai, pagal veikiančius jų įstatymus, nieko negalėjo padaryti, tik kun. A. Brundzą, kaip ne Prūsijos pilietį, ištrėmė ir atidavė rusų policijai. Negalėdama vysk. Valančiaus apkaltinti spaudos draudimo nusižengimu, rusų valdžia griežtai nubaudė pirmuosius slaptos spaudos platintojus. 1871 m. į Rusiją buvo ištremti septyni kunigai ir du pasauliečiai ir du kunigai perkelti į Vilniaus vyskupiją. Tai buvo pirmosios lietuviškos spaudos, spausdintos Prūsuose, platinimo aukos.

Taip vyskupas Valančius senatvėje tapo revoliucionieriumi, kurį pasekė visa lietuvių tauta. Jo žygis padarė pradžią tai ilgai lietuvių golgotai, išugdė tūkstančius pasiryžusių knygnešių, drasiai žygiavusių į kalėjimus ir į ištrėmimą už lietuvišką maldaknygę, už lietuvišką spausdintą žodį. Taip maža silpnutė lietuvių tauta pajėgė kovoti ir atsispirti prieš milžiną.

Vilmanta Karečkaitė

JŪRA

Kaip ašarėlė bėginėji palaida ant žemės skruosto!
Minorinėj gaidoj paklydusi, užgauni džiūgesio varpelį;
Parimusi spalvoj, stebi kaip vakaro žaroj karūna putose nuraustą;
Atodūsius giliam dugne skalauji kaip skambų akmenį upelis.

Kaip skaudžiai karavanas žingsniais nuaidėjo į tave!
Kaip skaudžiai klaikūs pėdsakai atgal sugrįžo be širdžių!
Kaip nebijau tavo lietaus ir saulės nudažytų lūpų vedama?
Kaip nebijau pavirsti į arteriją melsvos širdies?

Mėnuo su gintaro rageliais, saulutė gintaro plaukais
Su miegančiais laivais kurčiausiam dūžyje į dugną grimsta.
Man guolis išrašytas debesų rateliais. Neskęsiu, nes užu žvaigždės laikaus! —
Ir skęsti tu širdy manoj, širdy gilesnėj už giliausią jūrą!

SMEGENYS IR RAUMENYS

ALFA SUŠINSKAS

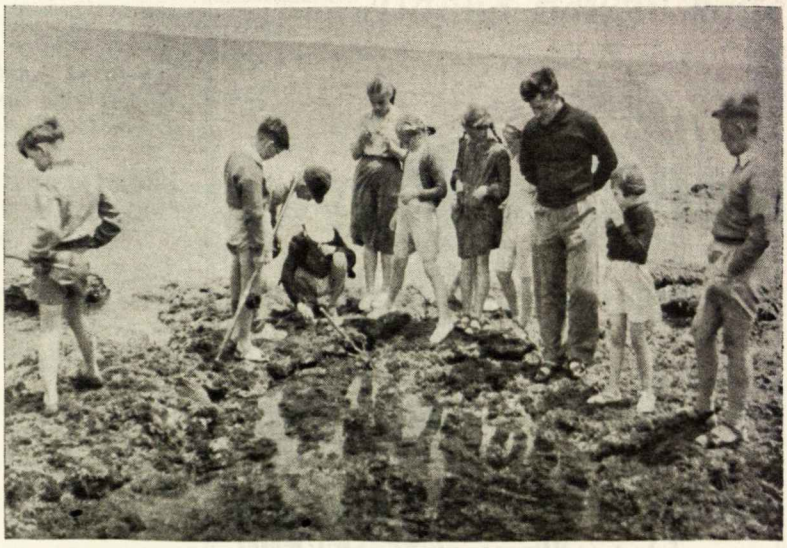

Viena iš daugelio pramogų stovyklavusiems Aldingoje, Australijoj — vėžių gaudymas pajūrio rifuose. Nuotr. Pr. Pusdešrio

1. Poilsio akivaizdoje

Birželio mėnesiu daugumoje pasaulio kraštų prasideda besimokantiems, bestudijuojantiems vadinamosios vasarinės atostogos. Visi besimokantieji jų laukia, bet nevisi jų reikšmę tinkamai supranta.

Kiekvienos atostogos savo esme yra skirtos darbu prarastoms jėgoms atgauti, o ne tinginiauti, ne dykinėti, nes tinginystė nėra joks jėgų šaltinis: tinginiavimas bei dykinėjimas ne didina, bet mažina tiek dvasines, tiek ir fizines žmogaus jėgas.

Kiekvienas mokymasis bei studijavimas yra įtemptas smegenų bei nervų darbas, sunaudojąs daug daugiau energijos, negu fizinis darbas. Sakykime, vieną valandą sprendžiame matematikos uždavinius, ar straipsnį, knygą rašome, ir vieną valandą miške medžius kertame... Kuriuo atveju jėgų daugiau sunaudojame? Aišku, kada smegenimis dirbame. Tik laukiniai ir nemokšos mano, jog fizinis darbas reikalaująs jėgų daugiau už grynai smegeninį, dvasinį, nervinį darbą.

Atostogomis atgauti mokslo darbu prarastas jėgas yra ne tik labai svarbu ir būtina žmogaus organizmui: tai yra ir Viešpaties įsakymas žmogui; tinkamai susuprantamos atostogos yra Kūrėjo tiek pat įsakytos bei leistos, kiek ir darbas. Kad žmogus galėtų atlikti savo pašaukimines pareigas Dievui, artimui ir sau pačiam, jis turi turėti pakankamai jėgų. Puikiai žinome, kas atsitinka su mokiniu, studentu ar su dirbančiu kitokį protinį darbą, jei jie dirba be atvangos, be pertraukos; taip pat gerai žinome, kas atsitinka ir su fizinio darbo darbininku, kuris dirba nė kiek nepailsėdamas: tokius ištinka katastrofa: jie netenka sveikatos ar net ir per anksti miršta, nusinešdami su savimi tai, ką būtų galėję duoti kitiems.

2. Didi dvasia pakirstame kūne

Kai profesorius Stasys Šalkauskis ateidavo į mūsų kurso auditoriją pedagogikos dėstyti ar kai pas jį į namus nueidavau, man pasidarydavo jo labai gaila: genijus pakirstame kūne! Jo fizinė sveikata buvo labai silpna. Daug ir svariai jis davė intelektualinei lietuvių kultūrai, tačiau jei jis iki šiol tebebūtų gyvenęs ir jei reikiamą sveikatą būtų turėjęs, aišku, jis būtų mums palikęs keleriopai daugiau savo genijaus dvasinių turtų! Bet ne jo kaltė čia buvo: jis uoliai rūpinosi savąja sveikata; jei jis nebūtų jąja tiek rūpinęsis, mes ir to iš jo nebūtume gavę, ką dabar turime.

Arba mūsų genialusis kalbininkas profesorius Juozas Būga! Ir jis per anksti mirė... Kiek mūsų žinojimas leidžia spręsti, jis mirė persidirbęs. Jis visai nepaisė savo sveikatos. Nekartą prie savo rašomojo stalo prasėdėjęs visą naktį, rytmetį jis palaikydavęs pavakariu... O jo kalbinis genijus buvo ir tebėra toks reikalingas lietuvių tautai!..

Paimkime ir švento atminimo kun. Alfonsą Lipniūną, neatlaikiusį ligos po herojiško gyvenimo vokiečių koncentracijos stovykloje. Iš turimų duomenų atrodo, kad jis neatlaikė ligos, nes buvo per daug nusilpęs, kad šį kartą katastrofingai atsiliepė jo ankstyvesnis fizinis išsekimas dėl persidirbimo. Nebūdamas stiprus savo fizine dalimi iš prigimties, nuo pat savo jaunystės jis dirbo be jokio poilsio. Jis daug nudirbo, bet ką jis būtų nudirbęs, jei jis tebebūtų tarp mūsų?.. Kun. A. Lipniūnas dėl savo nuolatinio, per didelio darbo be jokio poilsio dar priešokupaciniais laikais jautėsi fiziškai išsekęs, ir tik jo stipri dvasia jį tepalaikė ir stūmė pirmyn dideliems darbams.

Šitos biografinės pastabos nėra priekaištavimas čia paliestiems garbingiesiems mūsų tautiečiams: mes čia tik pasimokome iš nebesančių ir iškeliame sveikatos bei poilsio reikalingumą. Tarp savo tautiečių, jaunų ir viduramžių, mes turime daug garbingų žmonių su dideliais talentais, kurie, deja, per anksti pakirto savo fizines jėgas dėl to, kad tinkamu laiku nesirūpino reikiamu poilsiu.

Kas nesirūpina pakankamu poilsiu, tas neilgai tedirbs; ir talentams yra būtinas pakankamas poilsis...

. "Švyturiams reikia alyvos"

Kad švyturiai galėtų šviesti ir kad kelią laivams galėtų rodyti, praeityje, nesant elektros, švyturiuose alyvą kaip šviesos medžiagą degindavo. Dėl to susidarė posakis, jog švyturiams reikia pakankamai alyvos...

Žmonėms, kurį nors darbą bedirbantiems, irgi reikia "alyvos": jiems reikia pakankamo, jėgas atgaivinančio poilsio, nes žmogaus jėgų šaltinis yra ne vien maistas, miegas ir grynas oras, bet taip pat ir tinkamas poilsis.

Kas yra sveiko žmogaus poilsis? Jis nėra absoliutus nieko neveikimas; ir poilsyje reikalingas aktyvumas, tik visai priešingo pobūdžio, negu kasdieninis, įprastinis darbas: pakeitimas savojo darbo, atsitraukimas nuo jo, įvairumas čia yra labai svarbus dalykas. Taigi fizinį darbą dirbantysis tinkamai pailsi, jei poilsio metu jis atsiduoda ir dvasiniam, protiniam, kultūriniam aktyvumui. Gi protinio, dvasinio darbo žmogus savo poilsiavimą naudingai praleidžia, jei jis ir raumeninį darbą dirba: dvasinėms jėgoms beilsint, yra sveika, kad raumenys "judėtų". Intelektualinės profesijos žmonėms fizinis aktyvumas yra labai reikalingas. Tinkamas sportas šitokiems yra tikras savo jėgų papildymas ir

(Nukelta į 131 psl.)

MAŽASIS AKTORIUS

HJALMAR SOEDERBERG

Vakar gatvėje pro mane praslinko matytas veidas, išbalęs, atrodė nuvargęs, bet bruožai aštrūs ir ryškūs.

Jo pavardės nežinojau. Buvau tikrai įsitikinęs, kad kadaise, labai senai, jį kažkur mačiau, bet negalėjau atsiminti nei kur, nei kada. Jo veidas sukėlė manyje susidomėjimą, bet kodėl — paaiškinti negalėjau. Pradėjau atkasinėti visokios rūšies prisiminimus iš savo atmin̄ties šiukšlyno ir mėginau jį atpažinti, bet — veltui.

Vakare nuėjau į teatrą. Buvau labai nustebintas — ten atradau jį scenoje, šalutinėje rolėje. Jis buvo tik lengvai nusigrimavęs. Pažinau jį ir tuoj ėmiau ieškoti jo pavardės programoje. Suradau, bet ji buvo man nepažįstama. Įtemptai susidomėjęs sekiau jo vaidybą. Jis vaidino vargšą kvailą ir juokingą tarną, iš kurio visi šaipėsi. Jo rolė buvo skurdi kaip ir pats veikalas, vaidino ją gerai išmokęs ir formaliai, tačiau jo balsas vietomis buvo kartus ir aštrus, rolei visai nepriklausąs.

Tos vietos skambėjo mano ausyse dar vėlai naktį, man po kambarį bevaikščiojant. Jų pagalba pagaliau pavyko atkasti tą prisiminimą, kur ir jis buvo. Pasirodė, kad mes buvome mokyklos draugai, nors jis buvo daugeliu metų jaunesnis už mane. Kai aš buvau paskutinėje klasėje, jis buvo vienoje iš žemesniųjų.

Būdamas paskutinėje klasėje, kartą stovėjau lange pusryčių pertraukai besibaigiant. Pertraukos mokykloje man buvo savotiškai niūrios — aš negalėjau už nieko nusitverti. Žinojau, kad pamokos nemoku, o perskaityti jos taip pat neprisiversdavau. Tą mažą nerimėlį dėl ateinančios pamokos nustelbdavo didesnis gyvenimo nerimas, tas vinimis perkalantis jausmas, kad ateinančios dienos bus tokios pat tuščios ir beprasmės, kaip ir praėjusios.

Ir taip, nieko neveikdamas, vaikščiodavau tai pirmyn, tai atgal, rankas į švarkelio kišenes susikišęs, protarpiais prieidamas prie atidaro lango. Bestovint lange, mano dėmesį atkreipė savotiška scena, vykstanti kieme ties langu. Žemesniųjų klasių berniukas, kokios dešimties vienuolikos metų, buvo paguldytas ant žemės aukštielninkas ir ratu apsuptas daugybės kitų berniukų. Jų veiduose, bent daugumos, ryškiai matėsi piktas smalsumas, ko vaikai ir storžieviai nepajėgia paslėpti. Atsikišusiais žandikauliais nedidelis plačiapetis berniukas, kurs atrodė labai stiprus pagal savo amžių, stovėjo rato vidury ir rankoje laikė vytinį.

— Tu esi mano vergas, — tarė jis ant žemės gulinčiam berniukui. — Ką, gal nesi? Sakyk: "Aš esu tavo vergas!"

— Aš esu tavo vergas, — tarė berniukas nė kiek neabejodamas. Iš balso buvo galima suprasti, kad jau nebe pirmą kartą jis taip sako.

— Kelkis, — komandavo šis antrasis.

Berniukas atsikėlė.

— Pamėgdžiok B, kaip jis atrodo įeidamas į klasę.

B. buvo mokytojas, einąs pasiramstydamas ramentais. Berniukas išėjo keletą žingsnių už rato. Ratas atsidarė. Paskui jis vėl grįžo atgal, improvizuodamas sceną ir rankomis bei kojomis pamėgdžiodamas ant ramentų einančio žmogaus judėsius. Jis tatai labai gerai atliko, iliuzija buvo pilniausia, žiūrovai džiūgavo, bet mažasis aktorius stovėjo rimtas. Jo veidas buvo pabalęs. Jis dėvėjo juodais drabužėliais, gal būt, jo tėvas ar motina buvo neseniai mirę.

— Juokis! — komandavo šis antrasis, lengvai supliaukšindamas rankoje laikomu vytiniu.

Berniukas mėgino klausyti, bet taip lengvai nesidavė. Pradžioje juokas buvo dirbtinas, bet netrukus jam pavyko tikrai, visai natūraliai juoktis. Jis atsisuko į savo "pono" pusę lyg juoktųsi iš jo. Bet šis gi jau buvo išsiilgęs, kad jo vergas naujas "štukas" išdarinėtų.

— Sakyk: — "Mano tėvas yra prakeiktas kiaulė".

Berniukas apsidairė aplink savo bejėgiu žvilgsniu ir, pamatęs, kad nė vienas neparodė nė mažiausios minos jam padėti, — priešingai, visi stovėjo laukdami ko nors smagaus, — jis tarė tyliai:

— Mano tėvas yra prakeiktas kiaulė.

Pakilo bekraštis džiaugsmas!

— Juokis! Verk!

Berniukas pradėjo pamėgdžioti verksmą, bet ir dabar jis atsidūrė toje sielos būsenoje, kur buvo įsakyta vaidinti. Verksmas įstrigo gerklėje, ir jis pradėjo iš tikrųjų verkti su ašaromis.

— Palik jį ramybėje, — tarė vienas vyresnių berniukų, — matai juk, kad jis iš tikrųjų verkia.

Ir tą akimirką pasigirdo skambutis.

Po kelių dienų jis prabėgo pro mane pakely iš mokyklos. Pastebėjau, kad jo švarkelis buvo per nugarą prairęs.

— Palauk truputį, — šūktelėjau. — Tavo švarkelis per nugarą prairęs.

— Ne, — tarė jis. — Jis neprairęs, jie prapjovė man jį peiliuku.

— Ar jie ir tą tavo knygą suterliojo? — paklausiau.

— Taip, jie buvo ją į griovelį įmetę.

—Kodėl jie tokie pikti prieš tave?

— Nežinau. Jie stipresni už mane.

Kitokios priežąsties jis nežinojo. Bet tai negalėjo būti vienintėlė priežastis, turėjo būti ir kas kita, kas juos erzindavo. Pažvelgiau į jį — jis buvo kitoks, negu kiti. Išimtis, nukrypimai visada erzina vaikus ir miniją. Mokinio ekscentriškumus nubaudžia mokytojas, arba jį gražiai pabardamas, arba sausai, pažeminančiai iš jo pasijuokdamas, bet draugai nubaudžia jį apspardydami, apkumščiuodami, sukruvindami nosį, supjaustydami švarkelį, pakišdami kepurę po vamzdžiu vandeniui nuo stogo nubėgti ar įmesdami į griovelį gražiausią knygą.

Taigi, dabar jis aktorius, o tai, galima sakyti, buvo jau iš anksto nuspręsta. Dabar jis kalba nuo scenos gausiai publikai. Būtų keista, jeigu jam nepavyktų prasimušti, — tam gabumų, manau, jis turi.

Gal būt, pamažu jis pasidarys lyg gramatikos taisyklė, pagal kurią kiti pradės asmenuotis kaip gera·širdžiai, taisyklingi veiksmažodžiai.

(Iš švedų kalbos vertė Juozas Lingis)

Hjalmar Söderberg (1869-1941) — švedų rašytojas, pradėjęs naująją švedų literatūrą. Jis pakeitė natūralizmą pesimizmu. Jis vienišas, paskendęs melancholijoje, stebi būties artistų žaidimą ir kartu ieško teisybės.

Daugumos jo veikalų aplinka yra Stockholmas, kur jis gimė, lankė mokyklą, baigė gimnaziją, tarnavo muitinėje, nors paskutiniuosius metus praleido Danijoje, Kopenhagoje. Prie tokių Stockholmo dokumentarinių romanų reikia priskirti "Klystkelius", autobiografinį romaną "Martyno Bircko jaunystė", "Daktaras Glas" ir "Rimtas žaidimas".

Bet patys geriausi jo kūriniai tai trumpos noveliukės. Trumpumas, aiškumas, sąmojus, elegancija — tos labiausiai prasikišusios jo stiliaus savybės — labai gražiai derinasi jo novelėse. Daugumoje jų nuotaika linksma, ironija tokia žaisminga, kad vietos melancholijai bei pasimizmui taip ir nelieka. Iš tokių trumpų noveliūkščių rinkinio — Historietter — yra paimtas ir šis apsakymėlis.

J. Lingis

Aldona Baužinskaitė

M E I L Ė

TAI man paslaptį išdavė vėjas,
Tartum nuostabią pasaką,
Kad, širdį ir širdį sudėjęs,
Gausi amžiną vasarą.

Tai būt gera žiedais ir saule
Kas dieną gėrėtis,
Jei pridėtų dar sniego saują
Ir rudenio lietų.

LIETUVOS MOTINA

TYLUS pilnaties mėnuo
Žiūri pro langą.
Kvepiančių sodų rėmuos —
Motinos rankos.

Kažką tolimo siekia,
Plaukus lyg glosto,
Kryžiaus ženklą palieka
Mylinčiu mostu.

Kvepiančių sodų rėmuos
Šešėliai renkas.
Laimina juos po vieną
Motinos rankos.

K E L I A I

KELIAI — vingrios juostos dulkėtos —
Veskit mano dienas tolumon,
Per šalis dyvinas, neregėtas,
Tik parveskit ir vėliai namo.

Kas, kad lygūs keliai šitoj žemėj,
Kas,kad pilna žmonių nuostabių.
Ten keliu pralingavus kaimenė
Dulkių skraiste užgaubs prie namų.

Bet, kai dulkės į pievas rasotas
Tyliai leisdamos vėl susigers,
Ir vienasėdžio rymančias trobas
Man akiračio juostoj atvers,

Išbučiuosiu takelį ten vingrų,
Kurs mane į namus parlydės.
Bet... keliai horizonte pradingo,
Nepasiekę gimtosios šalies.

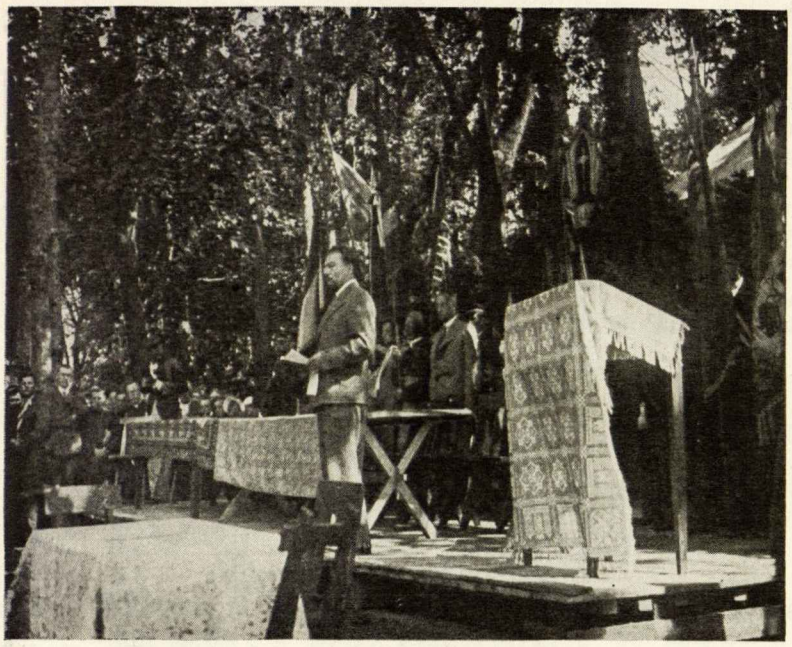

Ketvirtajame ateitininkų kongrese Telšiuose kalba prof. K. Pakštas.

KETVIRTASIS ATEITININKŲ KONGRESAS

(Ano meto gimnazisto prisiminimų nuotrupos)

Tai buvo 1935 metų vasarą. Mes, moksleiviai, stovyklavome netoli Plungės, Gondingos piliakalnio papėdėje. Kiek buvo džiaugsmo—žaidėm, maudėmės, klausėm paskaitų, patys skaitėme ir leidome juokų laikraštėlį "Kočėlą". Rodos, galėjom taip sulaukti rudens, bet stovyklos viršininkas pasakė:

— Stovyklą baigsim kongresu.

Pėsti nukeliavom į Plungę ir, pernakvoję ką tik pastatytame kapucinų gimnazijos bendrabutyje, atsidūrėme traukiny. Mūsų buvo daug, iš visų Žemaitijos kampų—iš Telšių, Mažeikių, Skuodo, Palangos, Kretingos, Švėkšnos, Tauragės, Rietavo, Klaipėdos. Visi buvome jauni ir dainavome, laukdami traukinio išeinant.

Tada vienas sendraugis pasakojo, kad jis buvęs ir Palangos reorganizacinėje konferencijoje ir Kauno kongrese 1930 m. Mūsų visam pulkui — tai buvo pirmasis kongresas. Ten mes turėjome pamatyti visą savos organizacijos didybę, jos pažibas ir viršūnes.

Kongresas turėjo įvykti Klaipėdoje, prie marių krašto, kad ateitininkija pademonstruotų savo prisirišima jūrai ir tam kraštui, bet tuometinė politinė padėtis buvo tokia, kad kongreso surengti Klaipėdoje neleido. Taip iš Plungės nukeliavome į Telšius.

Telšiuose lankiau gimnaziją. Galite suprasti, kas yra atvykti į savo mokslo miestą su "šlapukais" draugais, kurie visur pasiklysta. Mūsų mažas svoris tikrai pakilo didžiųjų akyse.

Išlipę stotyje, pamatėme, kiek daug suplaukė žmonių. Labiausiai mus traukė studentai, tos gražios raudonos kepuraitės. Įsiregistravę tuoj smukom apsižvalgyti, kas ir kur įvyksta. Žinojome — paskui mus pašauks prie darbo.

Netoli gimnazijos, kuri tuomet buvo Simano Daukanto gatvėje, yra Birutės kalnas, paverstas miesto parku. Viduryje stūkso įmūryta švedų laikų patranka, aplinkui svyra berželiai. Ten nusidaužd avom per pertraukas, sėdėdavome ir popietėse su knyga rankoje. O vakare, kai per ežerą plaukė mėnulis, ten ne vienas širdį gildė... Kiek atokiau stovėjo cerkvė, kurią rusai kadaise ar pasistatė ar atėmė iš lietuvių. Buvo ilga byla. Kaip tik tuo metu ji buvo grąžinta katalikams ir remontuojama. Vėliau čia įkūrė antrąją Telšių parapiją.

Ant šito kalno, žvelgiant ne į jūrą, bet į Masčio ežerą, 1935 m. liepos 20—24 d. d. ir įvyko ateitininkų kongresas.

Didelėje tribūnoje, kur susitelkė ateitininkiškų vėliavų miškas, susirinko visi Lietuvos vyskupai, prof. St. Šalkauskis — Federacijos Vadas, atidaręs kongresą, Federacijos Tarybos nariai, įvairūs atstovai ir svečiai. Pačiame kongrese buvo 1500 vien atstovų, neskaitant šiaip gausios publikos. Iš Amerikos buvo atvykę 15 atstovų, iš Latvijos Vienatnų Vienkopa irgi atsiuntė nemažą būrį. Vienas amerikietis J. Morkūnas filmavo kongresą. Ir kaip nuostabu, kad jis išsaugojo šiuos filmus ir sutiko, kad jie būtų pademonstruoti Chicagos kongrese!

Nors daug kas išblėso, bet pasiliko atmintyje kelios įspūdingos scenos. Ta žmonių gausybė, tas puošnumas ir jaunatviškas dinamizmas, kuriuo spinduliavo ir vyresnieji.

Iš paskaitininkų prisimenu tik du: prof. J. Ambrazevičių (J. Brazaitį) ir dr. D. Jasaitį. Ką skaitė D. Jasaitis, taip ir neprisimenu, bet prof. J. Ambrazevičius kalbėjo apie gyvąjį Valančių. Aš kaip tik lankiau Vyskupo Valančiaus Vardo Valstybinę gimnaziją (keturios V mums teikė nemaža pasididžiavimo). Tai ir atrodė, kad paskaitos žodžiai skirti kaip tik mums—Valančiaus mokiniams.

Toje pačioje tribūnoje, šviečiant dideliem prožektoriam, vyko literatūros vakaras. Iš jo užsiliko atmintyje Bernardas Brazdžionis, kurio poezija kaip trimitas drebino visus, ir Kazys Zupka su moksleiviškai saldžia nuotaika.

Vieną dieną lijo, ir posėdžiai po atviru dangumi buvo perkelti į remontuojamą cerkvelę-bažnyčią. Čia buvo vietos, bet kai susitvenkė visi atstovai, tai negalėjome nė pajudėti. Ten buvo išrinktas Vyriausias Federacijos Vadas, Gen. Sekretorius, Tarybos nariai.

Federacijos Vadu išrinko prof. K. Pakštą. Jis pasakė įspūdingą kalbą, kuri uždegė mus mažus mokinukus. Tada jis metė tą garsųjį šūkį — pasukime Lietuvos laikrodį šimtą metų pirmyn.

Tribūnoje pasirodė ir vysk. K. Paltarokas, aukštas, lieknas, gyvų akių. Jis kalbėjo gražiai laikydamas rankas. Kai palyginu dabar, jis priminė Fulton Sheeną, tokį pat ugningą ir kartu paprastą.

Katedroje sekmadienį buvo iškilmingos pamaldos. Čia buvo pasiruošta priimti daugybę žmonių — altorius buvo pastatytas šventoriuje po liepomis. Vienas iš vyskupų laikė pontifikalines mišias, o pamokslą sakė vysk. Pr. Būčys. Šis ir užsiliko atmintyje. Mes, telšiškiai gimnazistai, kad geriau matytume, buvome įsilipę į katedros bokštą ir pro angą stebėjome šventorių. Matėme ir vysk. Pr. Būčį, tokį kuklų, sunėrusį rankas ant krūtinės ir paprastai kalbantį. Kalbėjo išminties žodžius apie ateitininkiškus principus, o lengvas vėjas kedeno jo gražią barzdą.

Toje katedroje vieną popietę buvo religinis koncertas. Kauno stud. ateitininkų choras išpildė "Septy-

nis Kristaus žodžius" — oratoriją. Choras buvo vienas iš pakiliausių, ir koncerte buvo tiek publikos, kad dviejų aukštų katedra vos vos talpino.

Po visų sąjungų posėdžių, baigiant kongresą, prie Masčio ežero buvo didelis laužas ir dainų šventė. Kongreso dalyviai atėjo su fakelais per visą miestą, dainuodami ir sukviesdami žmones. Žarėnų gatvėje ant kalniuko, kur ežeras šliejas, jau buvo sukrautas didžiulis laužas. Jo liepsnos nušvietė tūkstantinę minią.

Po nedidelės programos, po kalbų, kuriose buvo prisiminta mūsų jūra, mūsų Klaipėda, laužui šviečiant, studentų choras užtraukė "Jaunimo giesmę".

Daina atsišaukė visom ežero pakrantėm, skambėjo mieste ir mūsų jaunose širdyse, pagaudama ir nuteikdama dirbti savam kraštui, aukotis kilniems idealams.

Skambėjo daina po dainos, kol laužas išblėso, ir atėjo gili naktis.

Vėliau, paūgėję metais, supratome, kad mes dalyvavome dideliame kongrese, kur buvo paskelbta 18 rezoliucijų. Jos kaip tik ryškiau nusakė mūsų organizacijos paskirtį, nužymėjo Federacijos tolimesnius kelius ir naujam entuziazmui pakėlė visas sąjungas su visais nariais.

Teko rengtis ir penktajam—1940 metų kongresui, kuris turėjo įvykti birželio 27—30 d. d. Vilniuje, bet tais metais birželio viduryje bolševikų tankai jau riedėjo Lietuvos žeme.

Penktasis kongresas po 19 metų šaukiamas Chicagoje. Ten vėl susieis senų dienų draugai, vieni minės Palangą, Kauną, Telšius, kiti tik Reino konferenciją, o mūsų jaunesniesiems tai bus pirmasis kongresas, kuris visus mus dar labiau sujungs į vieną šeimą, išjudins naujiems žygiams.

P. Jurkus

ATEITININKŲ SPAUDOS PARODA

Rugsėjo 4 ir 5 dd. ateitininkų kongreso metu Chicagoje bus ir ateitininkų spaudos paroda. Visi ateitininkai ir jų bičiuliai, turintieji ateitininkiškos spaudos ir jų veiklą liečiančių dokumentų, ypač kuopų leistų laikraštėlių, prašomi atsiųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, At-kų Spaudos Parodai, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill.

Pastaba: Parodai eksponatus prašome siųsti kuo greičiau ir ne vėliau rugpiūčio 22 d. Norintieji kuriuos spaudinius perleisti Pasaulio Lietuvių Archyvui, prašome siunčiant tai pažymėti.

At-kų Spaudos Parodos Komisija

JAUNIMO VYSKUPUI MIRUS

Kada šių metų pavasarį mus pasiekė žinia apie arkyv. Mečislavo Reinio mirtį, pasijutome netekę asmenybės, kurioje neatskiriamai jungėsi lietuviškumo ir humanizmo bruožai. Mirties aplinkybės liudija šio žmogaus sunkų gyvenimo kelią, įjungdamos jį į mūsų laisvės kovotojų eiles. Terorizuojamas jis 7 metus išsilaikė bolševikų kalėjimuose, iki paskutinės savo gyvenimo valandos paneigdamas savo kalintojų kaltinimus.

Jau ankstyvuosiuose arkyv. M. Reinio biografijos tarpsniuose galima užtikti vėliau pasireiškusios energijos ir mokslo pamėgimo pėdsakus. Gimęs 1884 m. vasario mėn. 5 d., Utenos apkr. Daugelių parap., Madagaskaro vienkiemyje, jaunas Reinys augo gausioje ūkininko šeimoje. Tėvui anksti mirus, mažai teliko galimybių pasiekti daugiau nei pradžios mokyklos išsilavinimą. Tačiau, geradarių šelpiamas, M. Reinys galėjo baigti ne tik gimnaziją (Rygoje), bet ir Vilniaus kunigų seminariją 1905 m., bei 1909 m. —Petrapilio dvasinę R. K. Akademiją teologijos magistro laipsniu. Toliau studijų keliu eidamas, M. Reinys įstojo Belgijoje į Louvein'o universiteto filosofijos fakultetą, kurį baigė 1912 m. filosofijos daktaro laipsniu. Iš šio universiteto nepasitraukdamas, jaunas daktaras dar kelis metus ten gilino savo žinias gamtos fakultete, norėdamas tuo būdu užbaigti savo pilnutinės pasaulėžiūros suformavimą. Mokslo siekimas nuvedė Reinį ir į Strassburgą, kurio universitete 1913 —1914 m. jis studijavo katalikiškame teologijos fakultete pas garsų katalikų pasaulėžiūros apologetą Albert Lang. Tačiau I Didžiojo karo grėsmė nutraukė šias studijas. Grįžęs Lietuvon, M. Reinys šalia vikaro pareigų prie Šv. Jono bažnyčios Vilniuje profesoriavo liet. gimnazijoje, kunigų ir mokytojų seminarijose. Šio laikotarpio gal svarbiausias darbas yra psichologiškų terminų sulietuvinimas. Tam medžiagos M. Reinys ėmė iš Maskvos universiteto profesoriaus Čelpanovo vadovėlio. Ši mokslo sritis buvo Reinį taip suidominusi, kad net bolševikų kalėjimuose 1919 m. praleistą laikotarpį vadino "specifiniu malonumu", nes tuo būdu gavęs gerą progą susipažinti su kalinių psichologija. Po penkių mėnesių iškeistas į komunistus ir išleistas laisvėn, M. Reinys grįžo į Vilnių. Vėliau 1922 m. buvo pakviestas profesoriauti teorinės ir eksperimentinės psichologijos katedroje. Tačiau 1931 m. ši katedra valdžios buvo panaikinta. Tada katalikiškoji visuomenė pradėjo galvoti apie

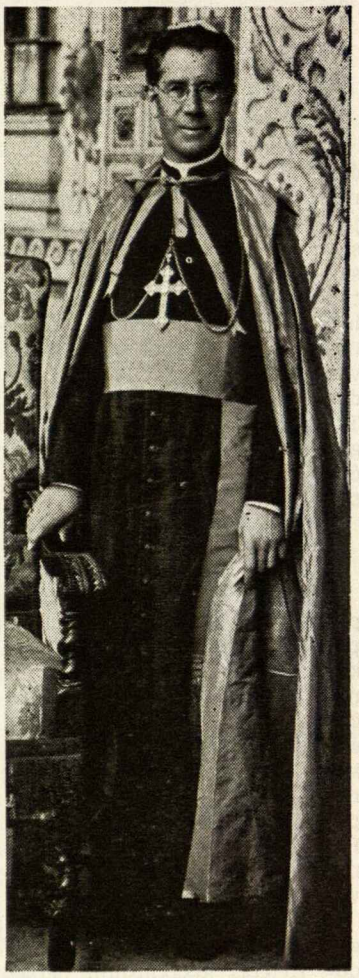

Arkiv. M. Reinys

steigimą Katalikų Universiteto, kuris, betgi, egzistavo tik labai trumpą laiką. Tuo metu M. Reinys jau buvo paskirtas Vilkaviškio vyskupu koadjutorium (1926) ir Tėvo Pijaus XI rūmų kameraru (1923).

Bėgą metai jau randa M. Reinį arkivyskupu bei Vilniaus vyskupo pagelbininku (1940), o nuo 1942 m. —Vilniaus vyskupijos valdytoju.

Visame M. Reinio visuomeniniame ir tautiškame darbe ypatingai išryškėja jo didelė meilė jaunimui. Kaip "Pavasario" Federacijos protektorius, jis dosniai paremdavo šios organizacijos veiklą. Būdamas vienas iš pirmųjų ateitininkų, nuolat dalyvavo ateitininkų šventėse, suvažiavimuose, ekskursijose, bendradarbiavo "Ateityje". Ypatingai besimokančiam jaunimui stengdavosi suteikti reikalingą paramą. Didelė dalis Lietuvos katalikiškojo jaunimo ėmė sau pavyzdžiu M. Reinio nenuilstantį pasišventimą Dievo ir Tėvynės reikalams.

G. Macelytė

Apie lietuvišką knygą ir laikraščius

(Iš redakcijos anketos)

Lietuviškosios Spaudos Metų pradžioje "Ateities" redakcija kaikuriems savo skaitytojams Amerikoje išsiuntinėjo tam tikrą anketą spaudos klausimu. Anketos buvo siunčiamos moksleiviams ir studentams. Atsakiusiųjų skaičius buvo labai mažas (vos apie 30%), ir su nusivylimu gal tektų pasidaryti išvadas, kad jaunimas savosios spaudos reikalais visiškai nesirūpina. Tačiau tarp anketų atsakymų buvo galima rasti tikrai nuoširdžių minčių, išsakančių meilę ir rūpestį savajai knygai ir laikraščiui.

Knygos ir skaičiai

Anketoje buvo klausimai: kiek perskaitėte (mokslo metų laikotarpyje) lietuviškų knygų, kiek angliškų (mokykloje neprivalomų), kiek nusipirkote ar pasiskolinote? Skaičiai, dėja, kalba liūdnai. Didžiausias perskaitytų lietuviškų knygų skaičius siekia 10. Tai dar būtų neblogai, bet keletas prisipažino per metus neperskaitę nė vienos. Paskaičiavus matematiškai, gaunamе vidurkį—vos 3,6 knygas kiekvienam.

Su angliškomis padėtis žymiai geresnė (gaila, bet skaičiai taip rodo). Keletas atsakiusiųjų perskaitė net po 25 neprivalomas angliškas knygas. Vidutiniškai kiekvienam išeina po 6 angliškas knygas.

Įdomu, kad lietuviškų knygų perkama daugiau negu skaitoma. Vidutiniškai per metus nuperkama po 6,4 liet. knygas, tad mažiausiai bent po porą knygų pas kekvieną guli lentynoje neskaitytų ir neišpjaustytų. Skolinamasi visai nedaug—vidutiniškai vos po 1,5 knygos.

Amerikoniškajai spaudai per mėnesį vidutiniškai išleidžiama apie du dolerius. Išleidžiamos sumos svyruoja tarp nulio ir 5 dolerių. Atrodo, kad dalis šios sumos galėtų būti atidedama į šalį lietuviškosios knygos naudai.

Pavojinga užeiti į knygyną

Apie naujos liet. knygos pasirodymą jaunimas daugiausia sužino iš laikraščių ir iš draugų. Reiškia, laikraščius jaunimas seka ir su draugais apie knygas bent retkarčiais pasikalba. Bet tik vos du iš atsakiusiųjų pasisakė užeiną į knygyną pasiteirauti apie naujas knygas. Gal kad nebūtų pagundos tuoj pat ir nusipirkti?

O pirkti, pasirodo, sugundo pirmiausiai geras ir žinomas autorius. Apie 80% perka tik žinomų autorių knygas. Štai vienoje anketoje rašoma: "Lietuvišką knygą perkant pirma žiūriu autoriaus. Pav. nepraleisčiau nenupirkęs Jankaus, Barono, Nagio knygų. Į kitas knygas dėmesį atkreipia recenzijos, kartais ir neigiamos". Reklama ir pan. priemonės didelės įtakos neturi.

"Akmenėlis" moksleiviams ateitininkams

Priežastys, kodėl lietuviška knyga, palyginti, dar mažai teturi skaitytojų, nurodomos įvairios. Vieni tvirtina, kad jos esančios per brangios, kiti — kad jų literatūrinė vertė esanti labai menka, jos neįdomios. (Tarp kitko, taip atsakė beveik visi tie, kurie per metus neperskaitė nė vienos lietuviškos knygos!). Daugelis nurodo faktą, kad Amerikoje nėra laiko skaityti, knyga iš viso nesidomima, jos vietą užima televizija ir automobilis.

Jieškoma ir kelių, kaip geriau ir sekmingiau paskleisti lietuviškąja knygą. Vieni siūlo organizuoti platinimą įvairiose organizacijose, platinti kiekviename koncerte bei parengime, pardavinėti mokyklose ir prie bažnyčių, daugiau steigti knygynų ar spaudos kioskų. Rašoma: "Šių dienų žmogui reikia knygų įbrukti. Jis pats neis pusę mylios į krautuvę, kur parduodamos knygos. Platinimui reikia agresyvių žmonių. Ties šituo "akmenėliu" ir moksleiviams ateitininkams tektų susimąstyti".

Didelis skaičius išreiškia norą, kad būtų leidžiamos tik tikrai geros knygos, nes šiuo metu per didelis liuksusas yra spausdinti menkos vertės tiek savas, tiek ir išverstas knygas.

Knygai į žmones lengviau išeiti padėtų ir didesnis recenzijų bei atsiliepimų skaičius įvairiuose laikraščiuose. Tuo pačiu, daugumos nuomone, ir patys laikraščiai pasidarytų įdomesni ir daugiau skaitomi. Dabar, esą, juose per daug visokių sukakčių minėjimų ir pasenusių politinių žinių, kurias ne vienas iš jaunimo amerikoniškuose laikraščiuose pirmiau perskaito.

Kad laikraštis būtų įdomesnis

Atrodo, kad į visų atsakiusiųjų šeimas ateina bent po vieną lietuvišką laikraštį, neįskaitant "Ateities". O buvo keletas, kurių šeimos prenumeruoja beveik visus išeinančius lietuviškus laikraščius. Tačiau iš to jokiu būdu negalima pasidaryti išvados, kad su lietuviškais laikraščiais gerai. Daugelis konstatuoja, kad ir čia kaltas Amerikos gyvenimo tempas, laiko neturėjimas ir panašūs dalykai, kuriais teisinamasi nuo paprasčiausio visuomeninio darbo, o taip pat ir nuo knygos bei laikraščio paskaitymo.

Kaip pakelti mūsų laikraščių tiražą? — Šis klausimas davė keletą tikrai įdomių ir plačių atsakymų. "Platinimo vajai praeityje pasirodė nesėkmingi. Reikėtų skaitytoją patraukti įvairiomis naujenybėmis: spausdinti taip vadinamus "serials" (nuolatinius apysakų bei kelionių aprašymų tęsinius), duoti daugiau vietinių žinių, pagyvinti politines.

Los Angeles moksleiviai ateitininkai su globėjais.

Ypač savaitraščiuose duoti gerus politinius komentarus ir apžvalgas, panašiai kaip daro amerikiečių "Newsweek." Nevengti laikraštyje laisvesnės minties, drąsesnės idėjos."

Organizacijose turėtų būti organizuotas spaudos platinimas. Platintojai galėtų gauti ir dovanas už daugiausia išplatintų laikraščių. Ekonomiškesni žmonės užsiminė faktą, kad visų laikraščių prenumeratas mokėti išpuola vienu laiku — maždaug apie Kalėdas, o tai jau sudaro žymių finansinių sunkumų didesnę sumą sumokėti vienu kartu.

Saldainius iškeisim į knygą

Galiausiai buvo pateiktas klausimas, kuo kiekvienas galėtų lietuviškosios spaudos atgavimo 50 metų sukakties proga įsipareigoti. Daugumos atsakymai kuklūs, kaip ir visada tokiais atvejais: pasižada daugiau skaityti lietuviškų knygų, užsiprenumeruoti daugiau laikraščių, nusipirkti naujų leidinių. Vienas, atrodo iš studentų ateitininkų tarpo, pažada lietuviškos knygos reikalą propaguoti jaunimo tarpe ir moksleiviams ateitininkams tuo klausimu pakalbėti.

Įdomiausias ir konkrečiausias atsakymas, kurį visiems mums reikėtų priimti yra: **Pakeisti saldainių dėžutes lietuviškomis knygomis savo bičiulių vardadienių ir didžiųjų švenčių progomis!**

J. B.

Smegenys ir raumenys

(Atkelta iš 125 psl.)

atgaivinimas. Deja, daugelis protinio darbo žmonių per maža įvertina fizinio aktyvumo reikšmę. Ne skųstis, bet džiaugtis turėtų moksleivė, jei ji turi progos patalkauti namų ruoša; ir moksleiviui labai sveika, jei jis gali ką nors padėti namiškiams savo raumenimis...

Poilsis atostogų forma turi žmogaus jėgas atgaivinti ir sustiprinti, bet jis neturi žmogaus išlepinti ir jo dvasiškai ar net ir fiziškai susilpninti.

Kiekvienas žmogus turi įgimtą darbo teisę ir pareigą. Lygiai taip pat kiekvienas žmogus turi įgimtą teisę bei pareigą ir į sveiką poilsį, kuris žmogų atgaivina ir sustiprina naujomis jėgomis tarnauti savo Kūrėjui ir artimui.

Reikia pastebėti, kad poilsis neretai yra individualus dalykas: kuo vienas pavargsta, kitas pailsi... Kiekvienas turėtų susekti savo tikrojo poilsio paslaptį: kuo jis geriausiai pailsi ir savo nuo darbo išsekusias jėgas atgaivina. Klysta, kas mano, jog jo jėgos yra neišsenkančios, jokio poilsio nereikalingos...

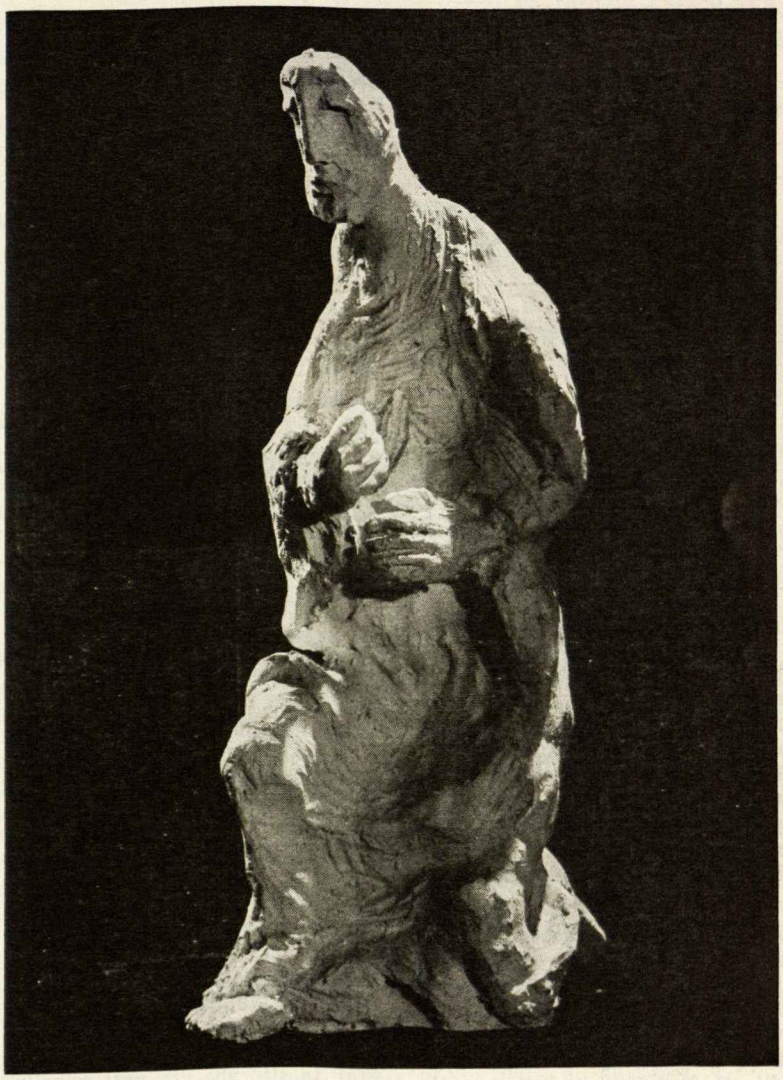

Ada Korsakaitė — Šv. Juozapas (terracota)

Dalia Prikockytė

Į SIBIRĄ IŠVEŽTAM BROLIUI

NEGRĮŽAI, gal daugiau nebegrįši,—
Taip likimo tau buvo žadėta.
Tavo laimės liepsnelė mažytė
Jau ledais ir sniegu užpustyta...

Išėjai iš namų — nesugrįžti,
Palikai, nors širdy nenorėjai;
Netekai, tik laimužei pražystant,—
Ir nameliuos jau stūgauja vėjai...

Kaip neplyšo širdis tau iš skausmo?
Kur radai didžią drąsą ir viltį?
Sauja tėviškės žemės bejausmės
Gal šnabždėjo tau: nenusivilti!

Tu išneši tą kryžių į laisvę;
Savo kančią skaudžiai vainikuosi...
Gal klausysies, pailsęs, bet laisvas —
Laisvės aido plevenant beržuose...

Ką studijuoti?

— Aš jum linkiu atitikti tokį darbą, kurį širdis mėgtų, — kalbėjo mums klasės auklėtojas, išleisdamas iš gimnazijos. — Žinoma, tai nėra lengva ir nevisada pasitaiko. Laimingi tie, kuriem aišku, kuo jie nori būti. Nelaimingi, kuriem tai paaiškėja tiktai vėliau. Bet ir tada nenusiminkite: gyvenimą žmogus turi tvarkyti, ne gyvenimas žmogų.

Gyvenimas tada buvo prieš mus, išėjusius iš gimnazijos su brandos atestatais. Dabar yra sutrumpėjęs jau trimis dešimtimis metų. Jei galėtų sugrįžti ir vėl pasodytų į universiteto suolą pirmiem metam, būtų daug aiškiau, kas reikia studijuoti, kad širdis mėgtų ir polinkiai atitiktų. Mat, dažnas žmogus, tik išbandęs darbą, it statinėn supiltą vyną, tegali pasakyti, kas jam geriau tinka.

Gera tam, kas iš jaunų dienų jaučia aiškų potraukį ir žino, kuo jis norėtų būti: gydytoju, inžinierium, kunigu, advokatu, pedagogu, verslininku, menininku ir tt. Tai tinka ir berniukam ir mergaitėm, nors mergaitės turi dar visuotinį ir įgimtą traukimą — į šeimą. Prasčiau tiem, kurie aiškiai nežino, kuo jie nori būti, arba žino ir negali pasiekti. Daug yra veiksnių, kurie jauną žmogų pasuka ne ten, kur jis norėtų eiti; nustumia į šalį vargas, nesveikata, nelaimė, nesekmė, kitų nevisada vykę patarimai, tėvų valia ir p. Kartais širdies troškimus nustelbia susirūpinimas ateitimi, kad ji būtų ir piniginga ir be didelių rūpesčių. Ana, kiek gydytojas uždirba! Žiūrėk, kiek inžinierius pritašo! Matai, kokios pilnos advokato kišenės! Regi, kiek pirklys prisikrauna!

Deja, dažnai matome tik tuos, kurių kišenės tikrai pilnos, ir tik tai, kas yra kišenėje. Kas yra širdyje, — ar jis tikrai laimingas, ar jo darbas neša jam gyvenimo džiaugsmą, — tai nevisada sužinome. Būna taip, jog ir tų vadinamųjų praktiškųjų ar piniginguųjų profesijų žmonės (pinigas gi dar neviskas), kovoja su gyvenimo nesekme ir vargu. Priklauso ir nuo krašto, kur kokia profesija labiau reikalinga. Pavyzdžiui, Vokietijoje dabar daktarams sunku prasimušti. O pastarasis karas daug profesijų viršum kojom apvertė ir jų specialistus sustatė į tokius darbus, kurių jie niekada nemanė dirbti. Žinoma, katastrofos gyvenimą išlenkia iš vagos, bet jos taip pat parodo, kiek žmogus yra stiprus. Štai, ta stiprybė yra pati reikalingiausia jaunam žmogui, kai jis ruošiasi vienai ar kitai profesijai. Reikia gyvenime laukti visko, bet reikia ir daryti visa, kad galėtum išmokti, ko nori, ir išmokti taip gerai, jog būtum savo vietoje. Ką reiškia būti savo vietoje?

Pirmiausia tai reiškia, kad atitikai savo polinkius ir juos pasekei. Pavyzdžiui, kas norėjo būti mokytoju ir juo tapo, tas sunkų pedagogo darbą, kuris kitam gali būti našta, pavers menu. Jis ras jame malonumo, kuris jį trauks, ramins ir stiprins. Pabandykite vaiką atitraukti nuo žaismo: jis verks ir valgyti prašomas. O yra žinia, kad vaikas nežaidžia, bet dirba; dirba tą darbą, kuris jį ugdo. Gamta taip sutvarkė, kad vaikas dirba žaisdamas. Tokios pat nuostabios traukos turi kiekvienas darbas, į kurį širdis įsmenga, kaip mokslininkas į knygas ar advokatas į savo bylas. Toks advokatas kalbės meniškai, nes tam gimęs, tam mokęsis, tam savo triūso nėra gailėjęs.

Būti savo vietoje reiškia taip pat žinoti savo specialybę kaip penkis pirštus. To pasiekiama tiktai jaunatvės triūsu ir paskui nuolatiniu darbu. Darbas, it vandens lašas, ir akmenį pratašo. Darbas papildo mažesnius gabumus kuriai nors profesijai, o nedarbas palaidoja ir genialius protus. Tačiau jokiu darbu neprakirsi sienos ten, kur jai reikalinga specialių polinkių. Kas norėtų būti muziku ir manytų, kad muzikos galima išmokti, veltui gaištų laiką. Tokių neišmanėlių retai ir pasitaiko. Daugiau pasitaiko žmonių, — gabių plunksnai, dailininko teptukui, dirigento lazdelei, — kurie nusuka į šalį, savo gabumus neišbandę. Griebiasi kitų profesijų, "praktiškesnių", ir tik vėliau patiria, kaip kirminas graužia neapraminamas, bet jau būna dažnai vėlu. Gabumai menui reikia labai anksti lavinti.

Pagaliau, dar vienas patarimas tiems, kurie pataiko, sakytume, ne į savo darbą ir pašaukimą. Jei dar nevėlu, grįžk į tikrąjį kelią, nors laiko ir bus sugaišta. Tai vėliau bus atlyginta gyvenimo džiaugsmu. Jei jau vėlu, reikia bandyti darbe rasti gilesniąją prasmę ir bandyti, kiek galima, ją pamėgti. Kiekvienas darbas, kai su juo susitaikoma, kai prilenkiama prie jo bent kiek širdies, ima lengvėti ir šviesėti. "Tai mano darbas" — reikia sau tvirtai sakyti, kaip sakė vienas tarnas kunigaikščiui, kuris jam pavedė arklius prižiūrėti. Jis paskui tapo kunigaikščio dvaro užvaizda. Dėl ko? Pirmasis tarnas rūpinosi arkliais ir kalbėdavo: "tai jo didenybės arkliai". Jis buvo atleistas. Antras sakė: "tai mūsų arkliai". Ir jis buvo atleistas. Tretysis džiaugėsi kunigaikščio arkliais ir visiem kalbėjo: "tai mano arkliai". Jis jų ir žiūrėjo kaip savo daikto.

Į kiekvieną darbą žiūrėkime kaip į savo darbą, kai jam ruošiamės ar jį jau dirbame, ir sekmė ateis pati.

S. S.

Su vasaros pradžia nauji diplomai vėl papuošė ilgų metų darbą, naujos jėgos, baigusios studijas, išėjo į gyvenimą, pasiryžusios dirbti Lietuvos labui. Didelis būrys ir ateitininkų šiemet baigė studijas. Su jais norime supažindinti savo skaitytojus. Čia jų tik dalis, nes ne apie visus baigusiuosius spėjome gauti žinias. Džiaugiamės savo baigusiais ir tikime, kad jų pavyzdys uždegs daugelį mokslus pradedančių ir paskatins juos siekti didesnio mokslo.

NAUJI DIPLOMAI — NAUJI KELIAI

Aleksandra Andriušaitytė šiemet Bachelor of Science laipsniu baigia Emmanuel College Bostone, Mass. Pradėjusi mokslą "Aušros" mergaičių gimnazijoje Kaune, Aleksandra studijas tęsė Vokietijoje, Regensburge, ir jas baigė 1948 m. Ten pat, besiruošdama ateities darbams, lankė vertėjų mokyklą. Jau Vokietijoje gyvendama, įsijungė į skautų organizacijos gretas, kurį laiką Scheinfelde ėjusi draugininkės pareigas, ir vėliau — į ateitininkų. Paskutiniu metu aktyviai dalyvavo Stud. S-gos veikime, 1950—1952 m. priklausydama Bostono skyriaus valdybai.

Pagrindinė Aleksandros studijų sritis — Business Administration. Diplominio darbo tema buvo "Increase or decrease of women employment." Koleg. priklausė vietinei sodalicijai, Foreign Mission, ir vokiečių kalbos bei Secretarial Science klubams.

Algimantas Čepulis, vienas iš nenuilstančių mūsų pasiryžėlių šiais metais pagaliau yra pasiekęs savo studijų tikslą — medicinos doktoratą. Pradėjęs medicinos studijas 1945 m. Tuebingene, Vokietijoje, po 8 semestrų jas buvo priverstas nutraukti dėl emigracijos į JAV. Kurį laiką čia išdirbęs kaip chemikas, A. Čepulis vėl grįžo atgal Vokietijon, kur Freiburgo universitete 1953 m. baigė medicinos mokslus, savo disertacijai temą pasirinkęs apie cytologinę tumorų diagnozę.

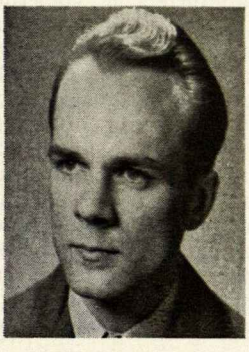

Jonas Dėdinas šiemet įgyja Bachelor of Engineering laipsnį John Hopkins Universitete Baltimoreje, Md. Specifinė Jono studijų šaka yra chemijos inžinerija. Būdamas universitete, priklausė AICHE organizacijai, Newman ir Chemistry klubams ir taip pat buvo priimtas į mokyklos garbės

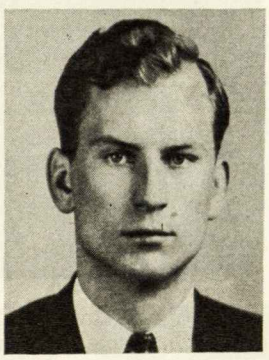

korporacijas Tau Beta Pi ir Phi Lambda Epsilon.

Šalia studijų J. Dėdinas rado laiko prisidėti savo jaunomis jėgomis ir prie jaunimo organizacijų veiklos, 4 m. išbuvęs LSS Baltimorės skyriaus ir SAS Baltimorės draugovės pirmininku bei Baltimorės Lietuvių Draugijų Tarybos nariu.

Šiuo metu Jonas dirba savo srityje Johns Hopkins universitete, o ateityje yra numatęs tęsti studijas University of Delaware.

Kęstutis J. Kudžma, baigęs Scheinfeldo lietuvių gimnaziją, yra vienas iš veikliausių mūsų studentų. Šiemet jis baigia visuomeninius mokslus Bachelor of Arts laipsniu St. John's Universitete. Ten būdamas, priklausė visai eilei amerikiečių organizacijų bei būrelių; parašė keletą didesnių rašinių, pav., Kryžiuočiai ir Lietuva viduramžiuose, Socializmo raida 19 amž., Minios veidas ir kt.

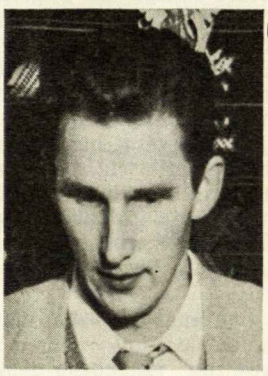

Kęstutis šiuo metu yra SAS pirmininkas, taip pat pirmininkas lietuvių studentų bendrosios sąjungos ateinantiems metams, ir aktyvus skautas vytis, Baltų Stud. Federacijos iniciatorius ir pirmininkas ir dar eina visą eilę kitų pareigų studentų veikloje. Jis studijas tęs ir toliau.

Irena Lozaitytė šiemet baigė College of Notre Dame of Maryland Bachelor of Arts laipsniu. Ji studijavo biologiją ir chemiją. Kolegijoje priklausė eilei akademinių būrelių: Beta Beta Beta Fraternity, Journal of Biology, Junior Ladies of Charity, Modern Language Club.

Ateitininke ji jau nuo Raseinių gimnazijos. Čia, Amerikoje, kelių ateitininkiškų valdybų sekretorė ir uoli SAS Gaudeamus biuletenio talkininkė. Jos organizacinė veikla nesiriboja ateitininkais: ji Baltimorės meno ratelio valdybos narė, Tremtinių Bendruomenės valdybos sekretorė, tautinių šokių vadovė, yra paskelbusi keletą straipsnių apie Lietuvos vargą amerikietiškoje spaudoje.

Gimnaziją Irena baigė Schwaebisch Gmuendėje. Žada rengtis magistro laipsniui Chicagoje.

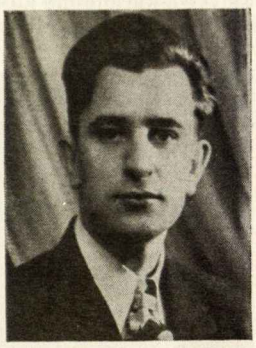

Juozas Navickas baigė studijas Belgijoje Luveno katalikų universitete Bachelor Philosophy laipsniu 1952 m. Filosofiją toliau studijavo ir University of Connecticut. Dabar yra priimtas į Fordham universitetą, kur ketina pasirengti doktoratui.

Belgijoje būdamas, dirbo "Gimtosios Šalies" redakcijoje ir priklausė Liet. Bendruomenės Belgijoje Centro Valdybai. Ateitininkuose taip pat uolus veikė-

jas, įstojęs organizacijon 1946 m. Regensburge, Vokietijoje. Vėliau Scheinfelde, kur ir gimnaziją baigė, ateitininkų kuopos leidžiamo "Ateities Kelio" redakcijos narys.

Brigita Nijolė Orvydaitė, chemijos studentė, šiemet baigia Illinois universitetą Bachelor laipsniu. Anksčiau buvo lankiusi Roosevelto kolegiją Chicagoje.

Brigita yra uoli "Giedros" korporantė ir Liet. Stud. S-gos narė. Gimnaziją baigė Scheinfelde, Vokietijoje.

Regina Rauchaitė, viena iš uoliausių mergaičių studenčių visuomeninėje veikloje, baigė chemiją Mundelein kolegijoje Chicagoje su ypatingu dekano pagyrimu. Šiemet ji perrinkta Liet. Stud. S-gos Centro Valdybon, kurioje jau anksčiau dvejus metus ėjo se-

kretorės pareigas. Ji taip pat yra "Giedros" korpoėjusi sekretorės pareigas SAS Centro Valdyboje.

Savo kolegijos studenčių tarpe Regina skleidė Lietuvos vardą, ypač vokiečių kalbos būrelyje bei ekonomijos būrelyje — Nu Theta Epsilon, kuriame paskutiniais metais ėjo vicepirmininkės pareigas.

Ada Korsakaitė baigė meno studijas Immaculate Heart College, Los Angeles, Calif., gaudama B. A. laipsnį. Studijų metu dalyvavo keliose dešimtyse meno parodų visoje Amerikoje, laimėjo daugelį premijų ir nepaprastai gerai buvo įvertinta amerikiečių spaudoje. 1954 m. Brooklyne, krikšč. meno parodoje laimėjo dvi pirmąsias ir vieną trečiąją premiją.

Antanas Sabaliauskas, dar Vokietijoje vienas iš "Ateities" redaktorių ir ilgametis jos redakcinio kolektyvo narys Amerikoje, šiemet baigė St. Louis universitetą, St. Louis, Mo., elektros inžinieriaus bakalauro laipsniu. Ateitininkams Antanas žinomas jau iš Eichstaetto gimnazijos kaip ypač uolus organizatorius ir čia, Amerikoje, MAS ir SAS Centro Valdybų narys.

Amerikiečių tarpe Antanas populiarino Lietuvos vardą, įvairiomis progomis kalbėdamas studentų būreliuose. Universitete priklausė tarptautiniam studentų klubui bei matematikos garbės rateliui — Pi Mu Epsilon.

Enata Skrupskelytė yra pirmoji iš Putnamo mergaičių būrelio, baigianti tenykštę Annhurst College

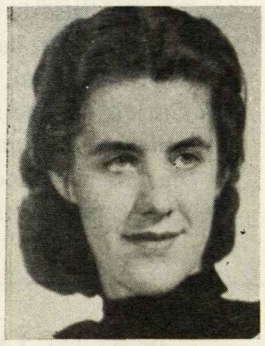

Bachelor of Arts laipsniu. Jos pagrindinė šaka—istorija; šalutinė — socialiniai mokslai. Kolegijoje ji buvo žinoma kaip viena pažangiausių studenčių, priklausiusi politinių mokslų, kalbų ir dramos klubams, per visus ketverius metus dekanės atžymėta už pažangumą moksle. Gi Putnamo mergaičių būrelyje ji savo metu vadovavo moksl. atkių kuopai ir studenčių būreliui.

Onutė Stankaitytė —vienintelė Nazareth kolegijos

(Michigan) lietuvaitė. Ji ten studijavo meno pedagogiką ir šį pavasarį cum laude baigė kolegiją Bachelor of Arts laipsniu. Per ketverius studijų metus ji priklausė keliolikai amerikiečių studenčių būrelių, kai kuriems pirmininkaudama ar eidama kitokias valdybos pareigas.

Ateitininkuose Onutė jau nuo 1946 m., sekretoriaudama ir vėliau pirmininkaudama Hanau (Vokietija) moksl. at-kų kuopai. Čia Amerikoje sekretoriavo SAS Centro Valdyboje ir vėliau Chicagos At-kų Jaunimo sekcijoje.

Onutė pakviesta dėstyti meną toje pačioje Nazareth kolegijoje, taip pat yra gavusi stipendiją studijoms Europoje.

Vytautas Sužiedelis, pirmasis iš keliolikos lietuvių studentų baigė Northeastern universitetą Bostone, Mass. mechaninės inžinerijos bakalauro laipsniu. Ateitininkams priklauso nuo 1946 m., tais pat metais atstovavęs Hanau kuopą 1-je moksl. at-kų stovykloje Vokietijoje — Eichstaette.

Studijas žada tęsti "fluid engineering" srityje, siekdamas magistro laipsnio.

Rožė Šomkaitė, viena iš entuziastiškiausių ateitininkių veikėjų, šį pavasarį baigė St. John's University, Brooklyne, farmacijos mokslus, įsigydama Bachelor of Science laipsnį. Studijas pradėjo Vilniuje, paskui Tuebingene studijavo humanitarinius mokslus, Amerikoje vėl sugrįžo prie farmacijos. Šioje šakoje tęs studijas ir toliau.

Ateitininkiškoje veikloje Rožė buvo ir tebėra viena iš pagrindinių veikėjų. Ilgą laiką Vokietijoje ir vėliau

Amerikoje dirbo MAS Centro Valdyboje, šiuo metu eina sekretorės pareigas SAS CV. Aktyviai reiškiasi ir bendroje lietuviškų organizacijų veikloje.

Otonas Vaitkevičius, iš Vokietijos laikų žinomas kaip studentų ateitininkų uolus veikėjas, šiemet Frankfurte a/M., Vokietijoje, baigė medicinos mokslus daktaro laipsniu. Disertaciją rašė pas Frankfurto un-to higienos instituto direktorių profesorių Schlossbergą. Savo metu priverstas laikinai nutraukti studijas dėl emigracijos į JAV, Otonas nenutrūko nuo ateitininkiško veikimo, daug pasidarbavęs, suorganizuodamas ir išugdydamas studentų bei

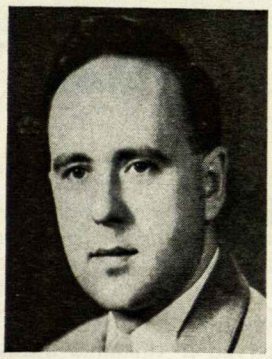

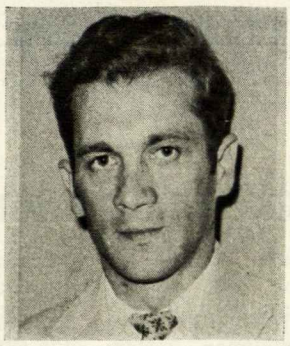

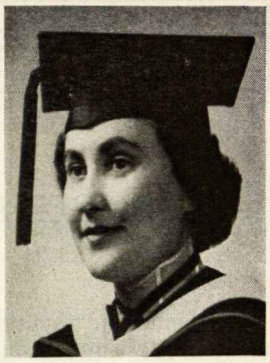

moksleivių ateitininkų vienetus Bostone, Mass.

Petras Žemaitis šį pavasarį Frankfurt a/M. universitete įsigijo medicinos daktaro laipsnį. Uolus studentų ateitininkų veikėjas Vokietijoje ir Amerikoje, ėjo SAS Centro Valdybos vicepirmininko pareigas. Vadovavo I-jai stud. at-kų stovyklai 1951 m. prie Paw-Paw ežero.

Zita Zarankaitė Bostone Emmanuel kolegijoje baigia prekybinę administraciją Bachelor of Science laipsniu. Ji šioje kolegijoje turėjo stipendiją už pažangą ir pavyzdingas studijas. Priklausė eilei studenčių klubų.

Į ateitininkus Zita įstojo dar 1942 m. Lietuvoje. Aktyviai veikė moksl. at-kų kuopoje Scheinfelde, kur ji baigė ir gimnaziją. Atvykus Amerikon, įstojo į stud. at-kų eiles ir dvejus metus pirmininkavo Bostono at-kų draugovei.

Šalia studijų Zita yra labai pamėgusi dramos meną ir yra vaidinusi keletoje Bostono dramos studijų pastatytų veikalų.

Mirė Ona Jakaitytė - Eretienė

Šių metų gegužės 20 d. Bazelyje, Šveicarijoje, mirė Ona Jakaitytė-Eretienė.

Gimė ji 1898 m. sausio 12 d. pasiturinčių ūkininkų šeimoje Šakių apskr. Mokėsi Marijampolės mergaičių progimnazijoje, kur turėjo laimės būti Marijos Pečkauskaitės mokine ir auklėtine. 1919 metais baigė gimnaziją, o 1926 gavo Kauno universiteto humanitarinių mokslų diplomą. Vėliau savo prancūzų kalbos studijas pagilino Grenoblio universitete. Bestudijuodama dar Kaune, O. Jakaitytė susipažino su šveicarų profesorium Juozu Eretu (Ehret) ir 1925 m. už jo ištekėjo. Baigusi studijas kurį laiką dirbo pedagoginį darbą, bet vėliau atsidėjo daugiau šeimai ir drauge su vyru katalikiško jaunimo organizacijoms. 1941 m. Eretų šeima išvyko iš Lietuvos Šveicarijon, kurią, deja, tik po penkių mėnesių tepasiekė. Šiuos ilgus mėnesius šeima buvo stumdoma iš lagerio į lagerį, iki pagaliau atvyko į prof. Ereto tėvynę ir apsigyveno Bazelyje.

Gyvendama užsienyje, O. Eretienė ir visa jos šeima ypatingai rūpinosi lietuviškaisiais reikalais. Niekuomet nebuvo girdėti šeimoje kitos kalbos kaip lietuvių. Nors visi penki Eretų vaikai mokėsi užsienyje, bet per 13 tremties metų lietuviškumas juose neišblėso. Ir tai Onos Eretienės dėka. Tenka pabrėžti, kad velionė, gyvendama užsienyje, jautė didelį tėvynės ilgesį. Ši nostalgija, atrodo, bus paveikusi ir taip jau silpną jos širdį Ir štai gegužės mėn. 20 d., grįžęs namo, sūnus rado ją sukniubusią virtuvėje: berengiant šeimai pietus, staigus širdies smūgis užgesino jos trapią gyvybę.

Laidotuvėms susirinko nemažas lietuvių ir svetimtaučių būrys. Staigi šios kilnios moters mirtis sukrėtė ne tik jos šeimos narius, bet ir visus lietuvius, gyvenančius Šveicarijoje, o taip pat ir visus tuos, kurie ją artimiau pažinojo. Jos vyras prof. J. Eretas Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininkui pareiškė: "Nors mano žmona ir mirė, tačiau aš turiu pareikšti, jog pasilieku tas pats. Mano mirusiosios žmonos darbas bei pareigos yra atitekusios mums, ir mes josios dirbtąjį darbą ir toliau su visišku pasišventimu dirbsime". Šis prof. J. Ereto, kuris, būdamas tikras šveicaras, tiek daug pasitarnavo Lietuvai, pareiškimas parodo, kad jo meilė mūsų tautai ir tėvynei lieka gyva. Pastebėtina, kad prof. J. Eretas ir dabar nuolat bendradarbiauja įvairioje spaudoje. Dažnai šveicarų laikraščiuose pasirodo jo straipsnių apie Lietuvą. Jo rūpesčiu naujose šveicarų enciklopedijose sužymėta visa eilė straipsnių apie Lietuvą ir jos žymiuosius žmones. Zueriche išleistame "Frauen Lexikon" patalpinti visi žymesniųjų moterų vardai su smulkiu jų aprašymu.

V. Gr.

Prof. J. Eretas, 1932 m. išleistas iš Bajorų kalėjimo, Kaune sutinkamas stud. at-kų ir kat. visuomenės veikėjų. Viduryje su gėlėm a. a. O. Eretienė

SPORTAS

Rašo

P. GANVYTAS

GERIAUSIO LIETUVIO SPORTININKO RINKIMAI

Metų pradžioje "Ateities" skiltyse buvo paskelbta trumpa žinutė, kad šio žurnalo sporto skyrius praves geriausio 1953 metų lietuvio sportininko išeivijoje rinkimus. Turbūt ne vienas skaitytojas laukė šių rinkimų davinių; jie tačiau nepasirodė. Yra gauti net keli užklausimai. Todėl ir norime bent trumpai pažvelgti į rinkimų esmę ir jų eigą.

Metų pradžioje periodinių leidinių sporto redaktoriams, kurie veda reguliarius sporto skyrius, buvo išsiuntinėtos paruoštos anketos. Jas gavo 12 laikraščių: Australijos Lietuvis, Darbininkas, Dirva, Draugas, Laikas, Laisvoji Lietuva, Mūsų Pastogė, Naujienos, Nepriklausoma Lietuva, Tėviškės Žiburiai, Vienybė ir pati Ateitis. Sporto skyriaus redaktoriai buvo prašomi balsuoti už praeitų metų geriausią lietuvį sportininką—mėgėją, neatsižvelgiant į sporto šaką, amžių ir lytį. Gauti 8 atsakymai. Dviejuose iš jų buvo atsisakoma rinkimuose dalyvauti. Vienas redaktorius jautėsi nekvalifikuotas, antras dėl kitų priežasčių atsisakė dalyvauti rinkimuose. Jo supratimu, tokie rinkimai nėra leistini. Gavome raštą ir iš Vyriausio Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto Šiaurės Amerikai. Jame nurodyta, kad toks rinkimų būdas nėra teisėtas, nes jame prasilenkta su eile principų, kuriais remiasi Vyr. FASK. Jų pageidavimu, rinkimuose gali dalyvauti tik tie asmenys, kurie yra sportinės vadovybės parinkti; tokios pat procedūros reikalaujama ir kandidatų parinkimui.

Mes suprantame ir labai džiaugiamės mūsų sportinį veikimą koordinuojančio organo budrumu, tačiau mus kiek nuvylė jų pareišmas, kad jeigu tokie rinkimai bus pravesti, jis ras pareigą paskelbti viešai spaudoje draudimą sportininkams dalyvauti ar leisti statyti kandidatūrą. Tai gan kartus momentas, kurio būtų buvę galima išvengti. Jis kartu ir nelogiškas, nes sportininkai savo kandidatūros išstatyti negali.

Pažvelkime tad į šį dalyką iš esmės. Rinkimų tikslas yra paskatinti jaunimą reikštis sporte mūsų bendruomenės ribose. Įvedus tokią tradiciją, mes pritrauktume ne vieną jaunuolį. Toks pagerbimas būtų didelis laimėjimas pačiam sportininkui, o kiti būtų paskatinti siekti laimėjimų ir efektingai ruoštis sportinėms varžyboms Juk visi gerai žino, kad keletą mėnesių prieš sporto žaidynes, kurios mūsų gyvenime jau tradicija tapusios, jaunimas intensyviai pradeda treniruotis. Tiesa, vienas kitas sporto idealistas tuo įžvelgs sporto piktnaudojimą, nes per sportą būtų siekiama garbės. Tačiau įsigilinę į psichologinę pusę, aiškiai suprasime, kad tai natūralus reiškinys. Psichinė žmogaus funkcionavimo priežastis, anot garsiųjų socialinių mokslo žinovų (Hull ir kt.) remiasi motyvacijos redukavimu, kurį mes kaip tik ir įžvelgiame laimėjimo siekime. Tad tokie rinkimai žmogiškoje plotmėje yra natūralus, prasmingas ir net labai naudingas reiškinys mūsų sporto gyvenime.

Jei į dalyką žvelgsime iš principo, kiek tai liečia spaudos darbuotojų dalyvavimą rinkimuose, tai ir šis atvejas yra savaime suprantamas ir leistinas. Štai Grand Prix Belgijoje paskirtas lengvaatletui R. Moens, Kanados spauda geriausiu savo sportininku išrinko D. Hepburn, kuris reiškiasi sunkioje atletikoje. Vokietijoje sporto žurnalistų tarpe pravestuose rinkimuose pirmą vietą laimėjo Werner Haas. Notre Dame universiteto krepšinio komandos treneris J. Jordan išrinktas geriausiu šių metų treneriu Amerikoje. Rinkimus pravedė New Yorko sporto žurnalistai. Dauguma tokių pagerbimų remiasi spaudos darbuotojų nuomone. Tad iš esmės tokia procedūra leistina. Turime tačiau visiškai sutikti su Vyr. FASKo nuomone, kad mūsų sporto skyrių redaktorių tarpe yra tokių asmenų, kurie nėra kvalifikuoti dalyvauti tokiuose rinkimuose. Gražiu pavyzdžiu gali būti ir tai, kad vienas rinkimuose dalyvavęs asmuo išvardino tik tuos sportininkus, kurie gyvena viename krašte, jų tarpe paminėdamas net vieną profesionalą, nors instrukcijose buvo aiškiai pabrėžta ,kad renkami tik mėgėjai. Gi išvardindamas sporto šakas, jis mūsų tautinį žaidimą vadina "krepšiu". Gaila, kad tokie reiškiniai pasitaiko. Žvelgdami į padėti iš rinkėjų kvalifikacinių sugebėjimų, turime sutikti, kad dalis sporto skyrių redaktorių nėra pajėgūs objektyviai ir tinkamai atlikti tą uždavinį.

Šių faktų akivaizdoje nutarta nuo rinkimų pravedimo atsisakyti. Šia proga tačiau norisi išreikšti keletą sugestijų. Jau prieš pusantrų metų šiose skiltyse buvo iškeltas pasiūlymas pravesti geriausio lietuvio sportininko rinkimus išeivijoje. Ši mintis puoselėtina! Atsiliepimai parodė, kad daug kas domisi tokiu reiškiniu ir jaučia, kad tradicija tapę rinkimai praskaidrintų mūsų sportinį pasaulį. Reikia tikėtis, kad Vyr. FASKas rimtai pasvarstys šį klausimą ir, sudaręs tinkamas sąlygas bei išdirbęs reikalingas instrukcijas, ras galimybių pravesti tokio pobūdžio rinkimus. Be to, būtų prasminga, kad mes atsisakytumėm kai kurių gan griežtų autokratinių tendencijų, kuriomis žlugdome privačią iniciatyvą. Tokiu keliu eidami, mes tik sėsime nesantaiką ir taip mažame mūsų ratelyje.

Skaitytojui be abejonės bus įdomu patirti sporto redaktorių nuomonę, liečiančią mūsų sportininkų populiarumą. Galime į surinktus davinius pažvelgti kaip į viešosios opinijos nors ir nevisai tikslų išreiškimą. Turbūt nebūsime nustebinti, kad **Elvyra Šikšniūtė, Vytautas Grybauskas ir Aldona Snarskytė** visų buvo laikomi kaip itin geri praeitų metų sportininkai. Be jų buvo išvardinti dar daugelis kitų. Jų tarpe buvo šios pavardės: Puzinauskas, B. Keturakis, Gailius, Saldaitis, Gvildys, Zubkus, Šoliūnas, Dirvianskis, Aušra, Blandytė, Šaltenis, Darginavičius, Adamkavičius, Šutas ir kt.

Visi suminėti yra daugiau ar mažiau lietuviškame sporto pasaulyje pasižymėję sportininkai. Jie gali būti pavyzdžiu mūsų jaunimui; reikia tik tinkamų priemonių patraukti pačius jauniausius, nes nuo jų priklausys mūsų sportinio veikimo pasisekimas. Efektingas šios problemos sprendimas yra visų mūsų uždavinys. Tikėkimės, kad sportinė vadovybė atkreips reikiamą dėmesį, gi visi sportu besidomį visomis savo jėgomis prisidės prie sprendimų realizavimo pačiame gyvenime.

KREIVOS ŠYPSENOS

Į puošnų žinomo kalnų kurorto viešbutį užklydo garsus slidžių meisteris. Būdamas jaunas ir stipraus sudėjimo vyras, jis užsisakė šniceli. Kelneris atnešė šnicelį, slidininkas pasibaisėjo ir pareikalavo skundų knygos. Ilgą laiką prie jos pasidarbavęs, jis pagaliau paliko viešbutį. Savininkas, smalsiai iš tolo svečią stebėjęs, užklausė kelnerio, ka gi anas knygon įrašęs.

— Jis nieko neįrašė, — atsakė kelneris, — bet jis vidun įklijavo visą savo šnicelį.

KAIP AŠ VAŽIAVAU Į MOKSLEIVIŲ STOVYKLĄ

Esu jaunuolis iš prigimimo,
Vasarą—žiemą vis jaunas žydžiu,
Nuo kudikystės širdis nerimo,
Ir prisirinko meilės vilyčių.

Studentai mokslus metė ir baigė,
Vaikai praaugo stalų pasuolius,
—O aš vis jaunas, linksmas kaip snaigė,
Patsai jauniausias, jaunų jaunuolis.

Išgirdęs sykį, kad bus stovykla,
Sukroviau mantą į autobusą,
Kostiumą naują tėškė siuvykla
Ir iš jaunystės širdis užduso...

Vykti už miesto—neturim vargo,
Nereikia mamos pasiprašyti,
Juk reik apžvelgti šį svietą margą
Ir ramunėlėm apsikaišyti.

Nors aš ir jaunas, bet važinėju
Su makabyliu ružavu stogu,
Visi moksleiviai pėsti suėjo, —
O man tai būtų lyg nepatogu...

Dailių merginų ten privažiavo,
Į mano "karą" smalsiai žiūrėjo,
Bet kai paklausiu, kiek gi joms metų,
Tai tuoj nubėgo susidrovėję.

Vaikštau ir ieškau draugų jaunystės,
Pilna stovykla žalio jaunimo,
Ir aš—jaunuolis nuo kūdikystės
Ieškau stovykloj pasisekimo.

Dailiąją lyti tyliai apžvelgęs,
Rengiuos į žygį—prakaitas pilas,
O ji, barštienos sočiai privalgius,
Tarė maloniai: — "Jūs, pone, žilas."

Jaunas Sendraugis

Kai viename bažnytkaimyje įvyko gaisras, išsiaiškino, kad visi gesinimo įrankiai buvo netvarkoje. Po šitokio netikėto įvykio kaimo valdžia išleido tokį potvarkį: "Visi įrankiai turi būti patikrinti ir paruošti 8 dienas prieš kiekvieną gaisrą."

VISVIEN GRAŽUS

Tariau berniukui kartą—tu gražus.
Jo akys it rūstus dangus
Užtemo, ir, žvelgęs į mane piktai,
Paklausė: Ką sakei?

Aš tau sakiau, kad tu mokytas
Ir ant visų kampų tašytas,
Kaip džentelmenas mandagus,
O jau gabus...

Galėčiau genijum tave vadinti,
Bet kam gi nervus tau gadinti.
Aš mėgstu erzint didelius vaikus—
Nepyk, bet tu visvien gražus.

—Jolė Nelė

New Yorko didžiuliame Madison Square Garden vyko bokso rungtynės. Žmonių buvo dideli kiekiai. Pirmo kėlinio metu vienoje eilėje pasikėlė stambokas pilietis ir grubiai prasiyrė iki durų. Po antro kėlinio jis vėl grįžo atgal.

— Atsiprašau, — susirūpinęs pasiteiravo jis jaunos damos, — ar aš jums išeidamas užlipau ant kojų?

— Taip, — sušnibždėjo ji jam atgal, — bet tai nieko.

— Aš ne dėlto..., — pareiškė pilietis, sunkiai įkrisdamas savo kėdėn, — aš tik norėjau pasitikrinti, ar teisingoje eilėje esu!

Po savo mirties Stalinas nužingsniavo tiesiog prie dangaus vartų ir pasibeldė. Pamatęs jį, Petras rūsčiai sutraukė antakius ir ištiesė teisybės pirštą:

— Tamsta! Ne ten pataikei, kur reikia! Kuo greičiausiai eik pragaran!

Po trijų dienų vėl kažkas beldžiasi už durų. Mažas, sušalęs velniukas stovi prieš Petrą ir dreba iš baimės.

— Atsi... atsiprašau, — mikčioja jis, — nuolankiai prašau, įleiskit mane vidun! Aš esu pirmutinis politinis pabėgėlis iš pragaro!

KONGRESAS

Važinėjome į Kauną,
Aleksotą rankoj nešėm,
Nes kai ūpas mus pagauna, —
Galim pilti šposus kašėm.

Plaukėme šauniai ant Reino,
Tris dienas gyvenom "cūdais",
Nes kai ūpas mums užeina, —
Galim pilti šposus bliūdais.

Šiemet skrisim į Chicagą
Ir užimsim šitą pilį, —
(Kai susiimam į nagą,
Tai visi gudročiai tyli).

Trys komisijos, girdėjom,
Vien tik stalo padengimo,
Stalo ilgis penkios mylios,
Neįskaitant užlenkimo.

Stalą stato trys rangovai
Ir jau plotį išmatavo,
O Chicagoje žiūrovai
Vos tik priepuolio negavo.

Prasidės nuo Michigano,
Bus apriestas apie "loop'ą",
Kas kiek technikoj išmano, —
Apskaičiuokit mūsų ūpą!

Baigsis visas įrengimas
Cicero šauniajame mieste,
Trys komisijos darbuojas,
Gaspadinės plaukia svieste.

Posėdžiui iškilmingajam,
Užimtas bus miesto sodas,
Kad moksleiviai nemiegotų,
Gros jiems orkestras su puodais.

Taigi kriskim į lėktuvą,
Lai Chicagoj nusileidus,
Daug linksmybių tenai būna,
Kur nušvis ne vieno veidas!

Untė Šalapinis

Traukiniu į Chicagą važiavo newyorkietis. Prieš jį sėdėjo žila senučiukė. Po kiek laiko abu bendrakeleiviai įsileido pašnekesin:

— Kur gi tamstele važiuojate?

— Į Chicagą, — smagiai atšauna žila senovė, — į metinį mano klasės abiturientų susitikimą!

— Kiek gi jums metų, jei galima paklausti? — kažkaip abejoja savo klausa ir akimis nevyorkietis.

— 93!

— Tokiu atveju tamsta tikrai neatrasi daug savo kolegų?!

— Gaila, ne, — liūdnai linguoja galva senutė. — Paskutinius septynerius metus aš jau švenčiau mūsų susitikimus visai viena!

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ MUZIEJAUS BIBLIOTEKA

DARBAI ŽMONĖS

PIJAUS X KANONIZACIJA

Gegužės 29 d. Amžinasis Miestas džiaugsmingai sveikino naują altoriaus garbei paskirtą šventąjį Pijų X. Tai pirmas įvykis po 242 metų, kad buvęs šv. Petro sosto įpėdinis skelbiamas šventuoju. Paskutinis kanonizuotas popiežius prieš šv. Pijų X buvo šv. Pijus VI, jis paskelbtas šventuoju 1712 m.

Šios kanonizacijos proga Roma gyveno nepaprasta nuotaika. Šv. Petro bazilikos aikštė buvo sausai prikimšta. Ypatingi svečiai, turėję pakvietimus ir rezervuotas vietas, atvyko šešias valandas prieš iškilmes. Namų stogai, balkonai, langai buvo perpildyti žiūrovų. Tikintieji nekantriai laukė, kada pasirodys šv. Tėvas. Šeštą valandą vakare (Italijos laiku) Pijus XII buvo iškilmingai atlydėtas prie šv. Petro bazilikos. Jį džiaugsmingai sveikino 500.000 minia.

Apie pusę septintos prasidėjo iškilmingos kanonizacijos apeigos. Prie didžiųjų durų buvo įrengtas popiežiaus sostas. Atsisėdus šv. Tėvui, kardinolas Cicognani, kuris pirmasis buvo įteikęs Pijui XII peticiją, prašydamas Pop. Pijų X kanonizuoti, dabar paprašė formaliai paskelbti Pijų X šventuoju. Popiežius suklupo pasimelsti į Šv. Dvasią, po to visi sugiedojo "Veni Creatur". Pasibaigus giesmei, Pijus XII perskaitė iškilmingą kanonizacijos proklamaciją. Lygiai 8 val. vakare Apaštališkojo Miesto varpai paskelbė kanonizacijos naujieną. Tuo laiku buvo atidengtas milžiniškas šv. Pijaus X paveikslas. Tą dieną pirmą kartą šv. Tėvas malda invokavo Pijaus X vardą šventųjų tarpe.

Sekmadienį, gegužės 30 d., 10 val. Kardinolas Tisserant šv. Petro bazilikoje atlaikė mišias šventojo garbei. Penktą valandą po pietų šventojo popiežiaus palaikai dvasiškių ir pasauliečių procesijos buvo iškilmingai nulydėti į Maria Maggiore baziliką.

Be daugybės kardinolų, vyskupų, kanauninkų ir šiaip tikinčiųjų iškilmėse dalyvavo ir du Pijaus šventumo liudininkai—per jo užtarymą stebuklingai pasveikę Francesco Besani 71 m. ir sesuo Marie Luisa Scorcia. Francesco, ilgai kankintas plaučių ligos, stebuklingai pasveiko ketvirtą dieną po to, kai Pijus X aplankė jį sergantį, o sesuo Marie Luisa per šventojo malonę pasveiko nuo meningito.

Popiežiaus Pijaus XII kalba, pasakyta kanonizacijos iškilmių proga, turi ganytojiškos enciklikos reikšmę. Savo kalboje šv. Tėvas pavadino Pijų X stebuklingai Dievo siųstu šventuoju šiems moderniems laikams. Šv. Tėvas pabrėžė, kad tik savo tvirto pasiaukojančio nusistatymo "visa atnaujinti Kristuje" ir savo šventumo dėka galėjo atlikti tuos svarbius uždavinius, liečiančius Bažnyčios teisės sutvarkymą, Katalikų Akcijos įsteigimą, liturginių apeigų bei religinės muzikos atnaujinimą. Pijus X tvirtai tikėjo, kad tik per dažną susiartinimą su Kristumi, esantį Švč. Sakramente, žmonės jausis laimingi. Todėl jis ragino tikinčiuosius prie dažnos Šv. Komunijos ir kreipėsi į tėvus, prašydamas pasirūpinti, kad jų vaikai kiek galint anksčiau būtų paruošiami pirmajai Šv. Komunijai. Šventasis pasmerkė per didelį racionalizmą, aiškinant tikėjimo tiesas.

Pijus X yra pirmasis popiežius, kanonizuotas savo kūrijos bendralaikio.

Jis buvo beatifikuotas 37 metais po jo mirties. Tai buvo ypatinga išimtis, nes paprastai paskelbiamas ne anksčiau kaip 50 metų po mirties. Pats kanonizacijos procesas yra rimtas, kruopštus mokslinis tyrinėjimas. Jis susideda iš paprasto informacinio ir apaštališkojo tyrinėjimo. Vienas iš svarbiausių tyrinėjimų medžiagų yra šventojo raštai. Juos išnagrinėję, teologai siunčia davinius popiežiui, kuris nutaria, ar kanonizacijos byla tęstina, ar ją nutraukti. Toliau medžiaga siunčiama Kanonizacijos Apeigų Kongregacijai. Čia ir prasideda pati svarbioji bylos dalis: yra paskiriamas asmuo, vadinamas "velnio advokatu", kuris visom priemonėm puola šventąjį ir jo dorybes. Taip pat pravedami kruopštūs daktarų specialistų tyrinėjimai, kurie turi nustatyti, ar pasveikimai, įvykę per šventojo užtarymą, yra tikrai stebuklingi. Kada kanonizacijos Apeigų Kongregacija yra įsitikinusi asmens šventumu, pasiunčiama peticija popiežiui, prašant bylai suteikti apaštališką eigą. Tyrinėjimai vėl vykdomi, kol pagaliau prieinama prie beatifikacijos ir vėliau prie kanonizacijos.

Viso pasaulio katalikiškoji bendruomenė kartu su Roma džiaugėsi šiuo nepaprastu įvykiu, nes tikintiesiems nieks nėra taip gyvas, kaip miręs šventasis.

Nepaprastai reikšminga, kad ateitininkija yra pasirinkusi šv. Pijaus X pagrindinį siekimą — "visa atnaujinti Kristuje" — savo šūkiu. Tuo šis šventasis tampa dvasiniu ateitininkų globėju.

I. Banaitytė

IŠ MAS CV SEKRETORIATO STALČIŲ

Stovyklos: Kaip jau anksčiau buvo pranešta, šiemet rengiamos dvi moksl. at-kų stovyklos. Pirmoji įvyksta Marianapolyje, **rugpjūčio 14—29 d.** Šioje stovykloje dalyvauja visi rytinių valstybių moksleiviai ateitininkai. Antroji stovykla vyks netoli Clevelando, Akrone, Ohio **rugpjūčio 27—rugsėjo 3 d.** Šioje stovykloje dalyvauja visi Chicagos apygardos, St. Louis, Detroito, Clevelando ir kitų artimesnių vietovių moksleiviai ateitininkai. Stovykla įvyksta naujoje CYO stovyklavietėje Camp Christopher ir pasiekiama automobiliais važiuojant iš Clevelando į pietus **US Route 21** iki **Bath** miestelio, kur sukama į **Ira Rd.** dešinėn. Ant pagrindinio kelio yra ženklas. "Camp Cristopher" ir nurodyta kryptis. Ira Rd. atsiremia tiesiai į stovyklavietės vartus. Smulkesnės susirinkimo informacijos, vieta, laikas bus paskelbta vėliau.

Dalis MAS centro valdybos buvo nuvykę šios stovyklavietės apžiūrėti. Ji išberta aukštos uolėtos kalvos papėdėje, tarp trijų dirbtinių ežeriukų. Tik pro vartus įvažiavus, atsirandi berniukų stovykloje. Tai penki raudoni namukai, žaliais stogais ir tinklais languose. Kiekvienas namukas talpina 16 stovyklautojų.

Miško keliukas toliau veda į stovyklavietės centrą. Praeiname pro maudyklą — paplūdimį, kur apvirtusios guli kelios naujutėlės valtys vandens sporto mėgėjams. Kiek toliau aikštelėje valgykla. Erdvi, vėsi, šviesi iš karto talpins visus stovyklautojus. Virtuvėje taip pat erdvu. Atskiras kambarys — šaldytuvas maisto produktams laikyti, gazinė virimo krosnis, didelis maišymo aparatas ir (mergaitės!) indams plauti mašina. Dar toliau, tarp medžių paslėpta salė — koplyčia. Erdviame priebutyje pato-

gios kėdės ir staliukai poilsiui ir skaitymui. Salėje scena, ugniavietė, ten pat kapeliono kambarys.

Dar toliau — gyvenamosios patalpos mergaitėms tokie pat namukai, o už jų maudymosi baseinas vyresniesiems, su nardymo lenta ir kitais įrengimais.

Stovyklos įrengimas kainavo 160,000 dol. Ji užima viso 84 akrus žemės. Ją gauname nepaprastai pigia kaina: $50.00 dol. savaitei už vieną namuką. Tai maždaug trys doleriai asmeniui, priedo maistas. Viso stovykla gali talpinti apie 140 stovyklautojų.

Jau yra sudaryta stovyklos programa ir dabar renkami jos vadovai.

Ruoškimės stovyklai: taupykime pinigus ir stiprėkime ateitininkiškose žiniose, nes stovyklos metu bus pravesti įvairūs konkursai ir patikrinimai. Dėl smulkesnių informacijų sekite spaudą ir laukite mūsų pranešimų.

Kongresas: Šie metai yra istoriniai ateitininkams, nes šiemet įvyksta pirmasis ateitininkų visuotinis kongresas. Šio kongreso metu moksleiviai ateitininkai turės atskirą savo posėdį kurio metu bus skaitoma paskaita, liečianti moksl. at-kų santykius su vietiniu lietuvių jaunimu, padarytas centro valdybos pranešimas veikimo reikalais ir priimti naujai sutvarkyti sąjungos įstatai. Tačiau kiekvieno moksl. at-ko pareiga prie šio posėdžio prisidėti keliant rūpimus klausimus. Šis posėdis atstos metinį sąjungos suvažiavimą, tad jame turime išsvarstyti visus organizacinius klausimus ir iškelti visas sutinkamas veikime problemas bei kliūtis. Kiekvieno pareiga šiame kongrese dalyvauti. Iš prie Clevelande įvykstančios stovyklos bus organizuojama speciali ekskursija į kongresą nuvykti.

Vajus: Šiuo metu MAS centro valdyba yra pasiėmusi ant savo pečių LRKSA vajaus pravedimą. Į susivienijimą įrašius 300 naujų narių, ateitininkai gautų 2,500 dol. premijos. Šitokia parama ateitininkijai būtų nepaprastai naudinga, nes dėl finansinių sunkumų negalima įvykdyti daugybės užsibrėžtų darbų. Tačiau sąlyga — trys šimtai naujų narių. Uždavinys gan didelis, bet prie gerų norų įvykdomas. Kas konkrečiai darytina? Pirmiausia į susivienijimą įrašytini visi ateitininkai ir jų šeimų nariai, kurie susivienijimui dar nepriklauso. Toliau eitina pas draugus ir pažįstamus. Šiuo reikalu akcija pradėta jau balandžio viduryje, tačiau dėl daugelio skyrių valdybų nepaslankumo, rezultatai dar labai maži. Keliais atvejais kreiptasi į sendraugius, studentus, moksleivius ir kuopų globėjus bei dvasios vadus, kuriems išsiuntinėtos konkrečios instrukcijos kaip šis vajus turi vykti. Kiekvieno ateitininko pareiga prie šio vajaus prisidėti. Vajaus nauda yra aiški, o priklausydami susivienijimui turėsime gerą (geresnę ir pigesnę, kaip daugelis kitų!) savo gyvybės apdraudą.

Dalis MAS Centro Valdybos apžiūri stovyklavietę

Konkursas: Ryšium su šių metų specialia reikšme, centro valdyba mano esant reikalinga kiekvienam moksl. at-kui giliau susipažinti su Marijos kultu Lietuvoje. Idant kiekvienas at-kas su Marijos garbinimo būdais Lietuvoje arčiau susipažintų, reikia jam pačiam atskirai juos peržvelgti. Šiam tikslui atsiekti, kiekvienas at-kas **iki liepos mėn. 15 d.** privalo parašyti nemažiau 500 žodžių (dviejų su puse puslapio) rašinėlį apie Marijos garbinimą Lietuvoje. Už geriausius rašinėlius bus skiriamos premijos: nemokamas stovyklavimas vasaros stovyklose ir lietuviškų knygų.

Trumpai: Centro vald. nori padėkoti Bostono, Worcesterio, Brocktono ir Putnamo kuopoms už mielus kvietimus dalyvauti jų kuopų šventėse. Deja, mūsų piniginiai ištekliai yra tokie menki, jog tolimesnių vietovių jokiu būdu negalime pasiekti. Dvasioje tačiau mes buvome su jumis.

Centro valdybos pirmininkas buvo nuvykęs į Chicagos apygardos valdybos surengtą ateitininkų šventę, kur pasakė žodį ir prisegė šimtui trisdešimt pasižadėjimą davusių ateitininkų ženkliukus. Taip pat pirmininkas su Chicagos moksl. at-kų vadovybe aptarė eilę organizacinių reikalų, kaip jaunųjų organizavimas, uniformų klausimas ir kt.

Jau užmegsti ryšiai su Kanados moksl. ateitininkais ir tariamasi stovyklos reikalais.

MAS Centro Valdyba

GRAŽIOSIOS MARIANAPOLIO IR PUTNAMO SODYBOS LAUKIA STOVYKLAUTOJŲ

Marianapolio ir Putnamo sodai su savo pavėsiais, su lietuviška nuotaika laukia mūsų ir šią vasarą.

Kas stovyklavo praeitais metais, visi buvo patenkinti. Nusiskundė tik vienu, kad stovykla buvo per trumpa. Šiemet stovyklausime dvi savaites!

Marianapoly stovykla prasideda rugpjūčio 14 d. (šeštadienį apie pietus), baigiasi rugpjūčio 29 d. (sekmadienio pavakarėje). Stovyklauja berniukai ir mergaitės ateitininkai, lanką aukštesniąsias mokyklas ir pradžios mokyklos 3 paskutinius skyrius. Priimami ir ne ateitininkai moksleiviai, kurie sutinka visoj stovyklos programoj dalyvauti kaip ir visi ateitininkai.

Stovyklautojai iš anksto registruojasi per savo kuopų valdybas ir įmoka 5 dol. registracijos mokesčio, kuris vėliau bus įskaitytas į stovyklos mokestį. Viso stovyklavimas asmeniui kaštuos 35 dol.

Numatyta įdomi ir turtinga programa. Stovyklautojai iš anksto ruošiasi iškalbos, literatūros žinojimo, dainų, deklamacijos ir dailaus skaitymo konkursams. Stovykloje bus paminėta šv. Pijaus X, spaudos atgavimo sukaktis, Marijos akade-

mija, partizanų vakaras, taip pat ir meno literatūros vakaras. Nė iš vienos kuopos neatvažiuokite tuščiomis rankomis. Visi ruoškite šiems minėjimams meninę programą.

Pernai ten stovyklavo 60, šiemet laukiama 100. Taupykim pinigus, organizuokim automobiliais pigų sulėkimą stovyklon.

Pernai "Ateities" nr. 6 buvo rašyta: "Kas dalyvavo Marianapolio 1951 m. stovykloje, to nieks nesulaikys ir šiemet. Kas pirmą kartą ten vyks, grįš linksmas ir patenkintas". Sakysite, ar tai nepasitvirtino? Tad šiemet visi iki vieno veržte veržkimės stovyklon!

Bostono Apygardos kuopoms smulkias informacijas suteiks tos Apygardos Valdyba, o kitoms MAS Centro Valdybos įgaliotas stovyklos organizatorius kun. V. Martinkus, gyv. 350 Smith St., Providence, R. I., (Tel. Dexter 11051).

Stovyklos rengėjai

SAS BARUOSE

Vasaros stovyklos reikalai kiek susidrumstė. Pradėti planai ją suruošti rugpjūčio 27 — rugsėjo 3 dd. prie Paw Paw ežero, Michigane, pasinaudojant Sigalas Hotel patalpomis. Tačiau planus tenka keisti, nes paskutiniomis žiniomis iš Chicagos pranešta, kad tos vietovės tuo laiku užimti negalime. Tariamasi ir planuojama toliau, klausimą kuo skubiausiai išspręsti. Stovyklą liečiančios informacijos bus talpinamos "Gaudeamus" biuleteny ir spaudoje.

Pax Romanos kongresas šiais metais šaukiamas rugpjūčio 14—22 d.d. Flueli, Obwaldo kantone, Šveicarijoj. Kongreso darbai suplanuoti keturiose sesijose. Nagrinėjamos šios temos: 1. universitetas, pasaulio kultūrinio palikimo centras; 2. svetimšaliai studentai; 3. pabėgėlių ir emigrantų studentų problemos; 4. federacija — tiltas tarp studentų ir tarptautinės bendruomenės. Šiais klausimais CV pasiuntė Pax Romanai savus pasisakymus. Kongrese dalyvaus ir SAS atstovai.

Šveicarių Katalikių Studenčių Federacija rugpjūčio 2—14 d.d. rengia tarptautinę mergaičių stovyklą Alpėse, prie Andiast-Grisons. Bus atstovaujamos ir ateitininkės.

Atsakydama į kreipimąsi per Pax Romanos žurnalą, CV pasiuntė knygų besikuriančiai Loyolos kolegijai pietinėj Indijoj ir Jogjakartos studentams Indonezijoj. Tarp knygų į abi vietoves pasiųstas ir Lietuvos vaizdų albumas.

Z. Kungys, CV socialinių reikalų vedėjas, telkia finansus Europos stovykloms paremti. Tikimasi, jog Ateitininkų Šalpos Fondas ir SAS (su aktyvia narių parama) pajėgs finansuoti ateitininkų stovyklą Vokietijoj ir SAS atstovavimą tarptautiniame forume. Prisidėkime savu doleriu.

SAS Dvasios Vadas kun. J. Petrėnas parengė SAS religinės programos klausimų projektą. Programa netrukus bus išsiuntinėta draugovėms.

Lietuvos geografijos anketos klausimus geriausiai atsakė A. Barzdukas ir E. Skrupskelytė. Pagirtini Jono Dėdino, R. Stelmokaitės ir B. Miniataitės atsakymai.

Lietuvių literatūros klausimus geriausiai atsakė V. Skrupskelytė ir A. Valaitytė.

K. Keblinskas, CV užsienio skyriaus vedėjas, daug pasidarbavo, išryškindamas ir patiekdamas SAS mintis Pax Romanai jos Kongreso temomis. Dabar jis tamprina ryšius su Pax Romanos Šiaurinės Amerikos skyriumi Kanadoj.

Įsigykime ateitininkiškuosius ženklelius. Kreiptis į draugovių valdybas.

VISUOMENINIS GYVENIMAS

Vokietijoje gegužės viduryje Stuttgarte įvyko visos Vokietijos tautinių drabužių šventė, kurioje dalyvavo ir Prancūzijos, Šveicarijos, Italijos, Austrijos bei Olandijos atstovai. Vasario 16 gimnazija buvo vienintelė atstovė iš pavergtųjų tautų tarpo. Lietuviai žygiavo eisenoje ir kelis kartus šoko tautinius šokius, susilaukdami didelio vokiečių pritarimo.

Balfo pirmininkas kan. J. Končius, lankydamas Europą, lankėsi Vokietijoje tremtinių stovyklose, susipažino su esama padėtimi. Jis buvo užsukęs į Vasario 16 gimnaziją.

Dubline, Škotijoje, tarptautiniame šokių ir dainos festivalyje dalyvavo ir lietuviai, specialiai pakviesti iš Anglijos, su pasisekimu pašoko keletą tautinių šokių ir dalyvavo bendroje eisenoje.

Vasaros atskiras stovyklas ir šiemet rengia: Putname Nek. Pr. seselės — mergaitėms, Kennebunk Porte pranciškonai — berniukams.

Birželio minėjimai šiemet visur iškilmingai paminėti. Ypač įspūdingas minėjimas buvo Vokietijoje, Bonnoje, kur Komitetas Krikšč. Kultūrai ginti buvo išleidęs ir specialių leidinių ir į minėjimą sukvietęs daugelį Vokietijos žymių asmenybių. Visur daugiau ar mažiau į minėjimo programas įsitraukė ir jaunimas.

Argentinoje steigiamas lietuvių tautinis muziejus. Eksponatus aukoja žmonės. Muziejus šiuo metu telkiamas Stankūnų padovanotoje viloje, kur paprastai vasaroja jaunimas. Šalia savo atostogų jaunimas turi progos susipažinti su mūsų tautodailės darbais.

Balfas šiemet mini 10 metų veiklos sukaktį. Ta proga rengiamasi išleisti didelį leidinį, kuris pavaizduotų Amerikos lietuvių veiklą šalpos srityje. Rudenį numatomi atskiri minėjimo aktai.

Skulpt. V. Kašuba iš akmens iškalė keturis bareljefus, kurie vaizduoja Aušros Vartų, Pažaislio, Šiluvos ir Ž. Kalvarijos stebuklingas Madonas. Bareljefai skirti naujai statomai Marijos bažnyčiai Market Parke Chicagoje.

CHICAGOS AUKŠTESNIOJI LITUANISTIKOS MOKYKLA

Gegužės 5 d., Chicagos Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla sėkmingai baigė savo mokslo metus.

Pereitais mokslo metais šią lietuvišką mokyklą lankė 147 mokiniai, o joje mokytojavo aštuoni mokytojai. B. Babrauskas (taip pat ir mokyklos direktorius) ir A. Šimaitienė lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai. Dr. V. Sruogienė, O. Krikščiūnienė, ir A. Rugytė (Mokyklos inspektorė) — Lietuvos istorijos mokytojos, Tėvas J. Raibužis, S. J., — tikybos, muz. Br. Jonušas vadovavo mokyklos crorui, Aldona Šapalaitė — tautinių šokių grupei.

Šiais metais dešimt abiturientų baigė mokyklą ir gavo brandos atestatus: Milda Brenciūtė, Stasė Jonikaitė, Margarita Kavaliūnaitė, Nijolė Krikštolaitytė, Evangelina Lauciūtė, Nijolė Lipčiūtė, Rūta Lukoševičiūtė (baigė pirma mokinė), Teodoras Rudaitis, Audronė Stakytė ir Dalilė Valančiūtė.

Per baigimo iškilmes abiturientus sveikino visa eilė garbingų svečių: konsulas Daužvardis, L. Šimutis, švietimo tarybos pirm. p. Krikščiūnas, Tėv. Borevičius ir kiti. Taip pat nuoširdžiais žodžiais į abiturientus prabilo jų auklėtoja Dr. Sruogienė.

Per meninę programą šeštadieninės mokyklos mokiniai pasirodė su deklamacijoms, piano solo, choro dainomis, tautiniais šokiais ir vaidinimu "Vieną Vakarą", parašytu D. Lipčiūtės-Augienės.

Po programos visi dalyviai turėjo progos linksmai pasišokti ir pasivaišinti.

D. V.

ATSKLEISTA KNYGA

KETURI DIDIEJI GYVENIMO STULPAI

SAULĖS GIESMĖ. Šv. Pranciškus Asyžietis kaip krikščioniškojo gyvenimo šauklys. Išleido Prel. Pr. M. Juras, Brooklynas, N. Y. 1954 m.

Tarp nedaugelio mūsų rašytojų, liečiančių religines ir filosofines problemas ir mokančių jas patiekti dailiai ir patrauklia forma, A. Maceina užima pirmą ir žymiausią vietą. Visos jo knygos pasižymi giliu dėstamojo dalyko pažinimu, nepajudinamu principiškumu ir dideliais įžvalgumo ir analizės sugebėjimais. Be to, Maceinai būdinga ieškotojo dvasia, nepasitenkinti seniai atrastais, tradiciniais dalykais, bet ieškant visur naujų formų, naujo dalyko supratimo ir gilesnio jų atskleidimo. Jei šios ypatybės būdingos visai Maceinos kūrybai, tai ypač jos ryškios naujausiame ir šios srities geriausiame veikale "Saulės giesmėje."

Knyga dedikuota didžiajam lietuviškos knygos mecenatui prel. Pr. M. Jurui, jo 60 m. amžiaus už jo nenuilstamą rūpestį krikščioniškai ir lietuviškai kultūrai ugdyti. Su šiais autoriaus tikslais gražiai derinasi pačios knygos tikslas: "tepatarnauja ji krikščioniškajam gyvenimui, pamirštam ir apleistam, suprasti." O visus šiuos tikslus įprasmina ir apvainikuoja "Aidų" mokslo premija, suteikta pirmą kartą mokslo veikalui mūsų premijų istorijoje.

Iškėlęs įžangoje Šv. Pranciškaus nuostabumą ir originalumą, autorius ieško šiam šventojo originalumui pagrindo Evangelijoje ir savo tolimesniems nagrinėjimams pasirenka keturius didžiuosius stulpus: gamtą, turtą, žmogų ir Dievą, pabrėždamas, kad "aplinkui juos sukamės mes visi, aplinkui juos sukosi ir Šv. Pranciškaus gyvenimas."

Kad rastų Šv. Pranciškaus nuostabiam gyvenimui pagrindą pačioje Evangelijoje, autorius pirmiausia kalba apie šventojo santykį su gamta. Iškėlęs Šv. Pranciškaus nuostabią gamtos meilę, laikančią visus sutvėrimus savo broliais ir seserimis, jis nusileidžia prie šio reiškinio pačių pamatų ir taupiomis, bet giliai pagrįstomis tezėmis iškelia gamtos vietą ir jos tikrąją prasmę krikščionio gyvenime: "gamta yra pirmykštis Dievo apreiškimas žmogui." (23 pusl.)

PROF. A. MACEINA
kalba at-kų šventėje

Kalbėdamas apie šventojo neturtą, autorius laikosi to paties plano, kaip ir pirmame skyriuje. Pirmiausia jis aptaria turto vietą krikščionies gyvenime, iškelia neturto prasmę, kaip tikėjimo į Dievo apvaizdą išraišką, ir giliai krikščioniškoje dvasioje pagrindžia išmaldos ir elgetavimo reikšmę krikščionio gyvenime: "elgetystė yra sudedamasis krikščioniškosios egzistencijos pradas." (165 pusl.)

Skyriuje apie Šventojo santykius su žmonėmis, autorius iškelia bendravimo reikšmę krikščionio gyvenime, teigdamas: **"kad tik būdamas drauge, žmogus būna tikrai žmogiškai"** (197 p.) Čia autorius parodo, kaip senąją žmogiškumo idėją Šv. Pranciškus perkeičia į tikrą krikščioniškąją meilę, apimančią visus žmones, matančią nusidėjėlv ir ligony Dievo paveikslą, ir iškeldamas nusižeminimą kaip pagrindinę žmonių santykiavimo formą, kylančią iš tikro krikščioniškos žmogaus sampratos.

Paskutiniame skyriuje autorius kalba apie Šv. Pranciškaus santykius su Dievu. Tai autorius daro sąmoningai, norėdamas parodyti kaip viskas krikščionio gyvenime savo atbaigimą ir prasmę gauna Dievuje. Čia autorius iškelia esminį žmogaus su Dievu santykių tikslą — **žmogaus norą būti arti Dievo.** Šis Dievo artumas apsireiškia bažnyčioje su jos sakramentais, maldomis ir liturgija: **"Naujojo Testamento bažnyčios giliausia prasme yra įsikūnijusio Žodžio gyvenimas tarp mūsų,** teigia autorius į šiuos žodžius suima visą žmogaus su Dievu santykių esmę. Iš Dievo artumo pergyvenimo kyla palaima ir džiaugsmas, kuris tobulai buvo įkūnytas šv. Pranciškaus gyvenime, kuris autoriaus teigimu, buvo "saulės giesmė", džiaugsmingai skambėjusi ir nutilusi Viešpatyje, ir palikusi visiems amžiams tikro krikščioniško gyvenimo pavyzdį.

Kaip matome, naujoji prof. A. Maceinos knyga apima dalykus, kurių visumą neįmanoma apibudinti recenzijoje. Išeidamas iš šv. Pranciškaus gyvenimo sklaidos, autorius šią sklaidą išplečia į visas gyvenimo sritis, atremdamas krikščionio gyvenimą į filosofiškai aiškius ir principiškai pagilintus pamatus. Visoje knygoje pabrėžiama, kad į krikščionybę neturime žiūrėti kaip į sustingusią instituciją, kad krikščionybe reikia gyventi, įvykdyti ją visu gyvenimo pločiu, kaip ją įvykdė šv. Pranciškus. Šitoks aktyvus, dinamiškas ir kūrybiškas krikščionybės supratimas darosi artimas jaunimui ir moderniam žmogui apskritai. Nors visame dėstyme ryškus autoriaus objektyvumas ir tiesos meilė, tačiau jam nepavyksta išvengti vieno kito mažiau pagrįsto teigimo, aštresnio minties formulavimo ir net perdėjimo. Tačiau tai nemažina knygos vertės, bet, priešingai, ją didina, nes žadina galvoti, aiškintis klausimus ir ieškoti sprendimo, todėl ši knyga bus brangi kiekvienam jaunuoliui, kuris nori išsiaiškinti pats su savimi, suprasti savo meto klaidas, suvokti savo tikėjimą ir rasti savo pasaulėžiūrai tvirtą atramą nuolatos kintančio gyvenimo sukūryje.

A. Baltinis

Dail. J. Kaminskas, gyvenąs Vokietijoje, Vasario 16 gimn. patalpose buvo surengęs savo paveikslų parodą, kuria ypač pasidžiaugė mokiniai. Parodoje išstatyti daugiausia Lietuvos gamtovaizdžiai.

PLAČIAME PASAULYJE

Į KALNUS, Į VIRŠŪNES!

Korp! "Giedra" šventė Chicagoje

"Pasižadu gyventi pagal ateitininkų principus, aukotis Dievo garbei, tautos labui, . . .", iškilmingai skambėjo septynių jaunų studenčių ateitininkių balsai gegužės 9 dieną, kai jos buvo pakeltos iš kandidačių į tikrąsias "Giedros" korporacijos nares.

Kaune, Vytauto Didžiojo Universitete, kur 1927 m. "Giedra" buvo įkurta, metinė šventė buvo švenčiama gegužės mėnesį, ir tą iškilmingą korporacijos dieną dešimtys jaunų studenčių ateitininkių prisiekdavo prie kryžiaus ir vėliavos gyventi pagal ateitininkiškus principus ir kartu kopti "į kalnus, į viršūnes" savo dvasioje, moksle ir darbuose.

Tremty atsikūrusi "Giedra" Chicagoje atšventė savo šventę tikrai iškilmingai ir gilioj nuotaikoj.

Nors gegužės 9 d. rytas buvo apsiniaukęs, bet gausus skaičius tėvelių ir svečių susirinko į Marijos Aukštesniosios Mokyklos gražiąją koplyčią kartu su būsimom korporantėm pradėti jų šventę. Paskui vėliavą žengė septynios studentės, pasipuošusios savo korporacijos tamsiai raudonom studentiškom kepurė, jas sekė Chicagoje gyvenančios vyresnės giedrininkės. Šv. Mišias atlaikė ir gražų pamokslą pasakė korporacijos kapelionas kan. Zakarauskas. Per mišias giedojo solistė I. Motekaitienė, "Birutės" korp! vyresnioji narė.

Visiems svečiams susirinkus į gimnazijos mažąją salę, pirmąsias vietas užėmė jaunosios giedrininkės.

Iškilmingas posėdis pradėtas Tautos himnu. Į garbės prezidiumą pakviesti kan. Zakarauskas, T. Borevičius, S. J., V. D. Universitete "Giedros" vėliavos kūma O. Krikščiūnienė ir vyresniųjų giedrininkių valdybos narės: Kleivienė ir Vilimaitė. Iškilmingą posėdį pravedė vyr. giedr. valdybos pirmininkė A. Rugytė. Po jos apžvalgos apie katalikišku draugijų įsikūrimą ir "Giedros" istoriją, buvo perskaitytos ir pristatytos kandidatės, išlaikiusios egzaminus: Evangelina Lauciūtė, Regina Rauchaitė, Dalilė Valančiūtė, Nijolė Orvidaitė, Janina Šoliūnaitė, Jūratė Navickaitė ir Aldona Šapalaitė. Po iškilmingos priesaikos, kurią pravedė kan. Zakarauskas, naujom korporantėm buvo uždėta korporacijos juostelė, prisegta rūtų šakelė ir įteiktas meniškas adresas.

"Giedros" Korp.! naujosios narės. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Regina Rauchaitė, Evangelina Laučiūtė, Nijolė Orvidaitė; antroje eilėje: Dalilė Valančiūtė, Janina Šoliūnaitė, Jūratė Navickaitė ir Aldona Šapalaitė.

Korporantes sveikino T. Borevičius, O. Krikščiūnienė ir A. Rugytė. Raštu sveikino prel. Krupavičius, Dr. Meškauskas, SAS Centro Valdyba, vyr. giedrininkė E. Masaitienė. Padėkos žodį korporančių vardu tarė studenčių giedrininkių valdybos pirmininkė E. Lauciūtė. Iškilmingas posėdis baigtas Ateitininkų himnu.

Vaišėse dalyvavo ir giedrininkes sveikino J. E. Vysk. V. Brizgys, kuris iškėlė Studentų Sąjungos problemas ir linkėjo studentėms giedrininkėms kartu su visais studentais ateitininkais jungtis į bendrą darbą Studentų Sąjungoje.

Sveikino taip pat "Kęstučio", "Vytauto", "Šatrijos", "Gajos" korporacijų atstovai, mokyklos bičiulių vardu Kleiva, stud. at-kų Chicagoje pirmininkas J. Šoliūnas ir kun. Lipniūno moksl. at-kų kuopos atstovė I. Paliokaitė. Meninę dalį atliko jaunutė, būsimoji "Giedros" narė Pautieniūtė, dailininko ir vyr. giedr. Pautienių dukrelė. Studentės korporantės išpildė Motinos Dienai pritaikintą montažą.

Prisimindamos savo gražią ir įspūdingą šventę, studentės giedrininkės dėkoja vyresnioms giedrininkėms už šventės suruošimą, o ypatingą padėką reiškia vyr. giedr. pirmininkei A. Rugytei už jos nepailstamą energiją dirbant su stud. giedrininkėmis.

Dalilė Valančiūtė

ATEITININKAI AUSTRALIJOJE

Melbournas. — Balandžio 4 d. lankėsi iš Sydnėjaus kun. P. Butkus ir dalyvavo ateitininkų susirinkime ir pasakė kalbą. Gegužės 2 d. Motinos Dienos minėjime su parapijos sekmadienio mokykla išpildė meninę programą. Birželio tragiškų įvykių minėjime kuopa pastatė gyvąjį paveikslą "Kryžių Lietuva". Be to, ateitininkai gyvai dalyvauja vietos lietuvių kultūriniame gyvenime ir savarankiškai ruošia visą eilę viešų pasirodymų. Kuopa yra įsisteigusi prieš porą metų.

Ateitininkai sendraugiai: Melbourne veikia ir sendraugiai, kurių yra 50. Gegužės 1 d. įvyko jų susirinkimas, išrinkta nauja valdyba: pirmininkas — Br. Zumeris, sekr. J. Aranauskas — Dr. I. Kaunas. Pirm. adresas: Br. Zumeris 37 Roxburgh St., Ascot Vale, Vic. Melbourne, Australia. Tame pačiame susirinkime atsisveikinta ir su prof. P. V. Raulinaičio šeima, kuri išvyko į JAV. Raulinaitis buvo visuomenininkas, žymus veikėjas, įsteigęs Karaliaus Mindaugo Institutą, buvęs jo direktoriumi. Nauju direktorium išrinktas kun. P. Vaseris. Jaunesniuosius moksleivius globoja adv. J. Gylys. **B. Z.**

Sydney. — Birželio 6 d. čia buvo įsteigta ateitininkų kuopa, kuri pasivadino arkivyskupo Jurgio Matulaičio vardu. Į valdybą išrinkta: pirm.—A. A. Bučinskas, vicepirm.—D. Petniūnaitė, sekret. — R. Stakauskas, iždin.—A. Kapočius, vald. nariai: V. Gedminas ir D. Čelkytė. Dvasios vadas kun. P. Butkus, kuopos globėjas dr. A. Mauragis.

VOKIETIJOJE

Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkai paskiausiu laiku persitvarkė dar ir į berniukų ir mergaičių būrelius.

Mergaičių būrelis paskutinę gegužės mėnesio dieną suruošė gimnazijai "Marijos vakarą". Po gegužinių pamaldų susirinko visi į salę, kur kabojo dekoratyviai išpuoštas gėlėmis, žvakėmis ir draperijomis, Stančikaitės pieštas Marijos paveikslas. Buvo prisiminti Marijos garbinimo būdai Lietuvoje, Marijos šventovės, sugiedota giesmių, padeklamuota ir pasiklausyta religinės plokštelių muzikos.

Per Velykas planuota kelionė Romon negalėjo įvykti, nes nesuskubta susitvarkyti su vizomis. Dabar toji kelionė numatoma atidėti iki rugpjūčio mėnesio, tuoj po stovyklos. Norėtume dar kartą **viešai padėkoti** visiems mūsų bičiuliams, aukojusiems šiai kelionei: Worcesterio ateitininkams, poniai M. Šaulienei, MAS "Barboros Žagarietės" kuopai, nežinomam Geradariui iš Putnamo, "Vytauto Endziulaičio" kuopai Brocktone, Waterburio moksl. at-kams, kun. J. Raibužiui iš Chicagos, Clevelando atkų kuopai, Clevelando "Ateities" klubui, Tėvų Pranciškonų vienuolyne atlikusioms rekolekcijas mergaitėms ir A. Pauliukoniui iš Reutlingeno.

Jaunesniųjų ateitininkų iškyla. Sekminių antrąją dieną jaun. atkai, berniukai ir mergaitės, iškylavo Odenwaldo kalnuose. Sielovados Tvarkytojo T. Bernatonio dėka buvo sukviesti keli apylinkės kunigai su mašinomis, ir mūsų mažieji galėjo išvažiuoti. Atrodė, kad netilps visi į penkias mašinas, bet vėl laimė — atvyko Dr. K. Pemkus iš Schwetzingeno ir paėmė likusius. T. Bernatonis vedė koloną. Važiavome su dainomis ir anekdotais į Lindenfelso pilį, kuri buvo dar senųjų germanų statyta. Pakeliui buvome sustoję ir lipome į kalną pažiūrėti dar iš romėnų laikų pasilikusių kolonų. Kad būtų įdomiau, lipome ne keliais, tiesiog, bet kaip pasitaikė į kalną. Ant kalno T. Bernatonis "užfundijo" visiems pietus. Po pietų lipome dainuodami ir žaisdami žemyn ir važiavome į Lindenfelso pilį. Gaila, kad atvažiavome keletu šimtų metų pervėlai, todėl radome tik pilies griuvėsius... Dar aplankėme nedidelę, bet labai puikią bažnytėlę, kur sugiedojome "Marija, Marija". Po to patraukėme namų link. Dar sustojome pakelėj suvalgyti iš namų pasiimtų sumuštinių. Prieš sulipant į mašinas, papuošėme jas gėlėmis, žolynais, lyg ir atsidėkodami joms ir kunigams-šoferiams už tokią mielą iškylą. Visi grįžome puikioje nuotaikoje ir dėkojome T. Bernatoniui, kun. Liubinui, Dr. A. Paškevičiui, kun. Poimanskiui, p. Auderiui, Dr. Pemkui.

Dalyvis.

ŠVENTĖ NEW YORKE

Birželio 20 d. įvyko vietos ateitininkų šventė, rengta studentų ir moksleivių. Prieš tai "Darbininko" redakcijos patalpose buvo suorganizuoti įžodį duodančiųjų kursai, įvairių prelegentų per keliolika paskaitų išnagrinėti at-kų principai, istorija, supažindinta su svarbesniais lituanistikos klausimais. Taip šventei pasirengta visu stropumu.

9 val. ryte Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje buvo bendros pamaldos ir komunija. Dalyvavo moksleiviai studentai ir sendraugiai. Mišias laikė ir pritaikytą pamokslą pasakė kun. V. Dabušis. Po pamaldų parapijos žemutinėje salėje įvyko bendri pusryčiai, paruošti moksleivių ir studentų. Dalyvavo apie 70 žmonių. 11 val. viršutinėje salėje įvyko iškilmingas posėdis. Į garbės prezidiumą pakviesta: Federacijos Vadas S. Sužiedėlis, Gen. Sekretorius kun V. Dabušis, Moksleivių At-kų Sąjungos atstovas J. Baužinskas, Stud. At-kų Sąjungos atstovas Z. Kungys, Sendraugių Sąjungos pirmininkas L. Dambriūnas ir vietinės stud. draugovės dvasios vadas kun. J. Pakalniškis. Darbo prezidiumui vadovavo stud. A. Pupius, D. Stasiukynaitė ir K. Remėza.

Iškilmingą įžodį davė 10 studentų ir 15 moksleivių. Sveikinimo kalbas pasakė visi prezidiumo nariai, o ilgesnę paskaitėlę—Federacijos Vadas S. Sužiedėlis. Po iškilmingos dalies buvo trumpa meninė dalis, kur moksleiviai pastatė gyvąjį paveikslą, padeklamavo, V. Karečkaitė paskaitė savo kūrybos. Šventė praėjo pakiliai ir gražiai. t.

PUTNAMO ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Jau per kalėdinius studentų susibūrimus buvo galima nugirsti putnamiškes "verbuojant" New Yorkan suvažiavusias studentijos pažibas į metinę Putnamo ateitininkių šventę. Daug kas, regis, pasižadėjo, nors ne tiek daug ištęsėjo. Pastarieji tikrai neapsiriko. Gegužės 30-ji atskleidė Putnamo lietuviškojo jaunimo žiedą, kuriuo galėjo pasigėrėti ne tiktai jį puoselėję, bet ir gausingas būrys svečių. O jų atvyko iš daug kur: iš Bostono, Brocktono, Worcesterio, Waterburio, New Britaino, Hartfordo, New Yorko, net iš Baltimorės.

Iškilmės

Putnamo ateitininkių draugovei ši diena ypatingai brangi: buvo pašventinta draugovės vėliava. Narėms talkininkaujant, sesuo Augustina puikiai ją išsiuvinėjo pagal dail. K. Varnelio projektą. Pensio-

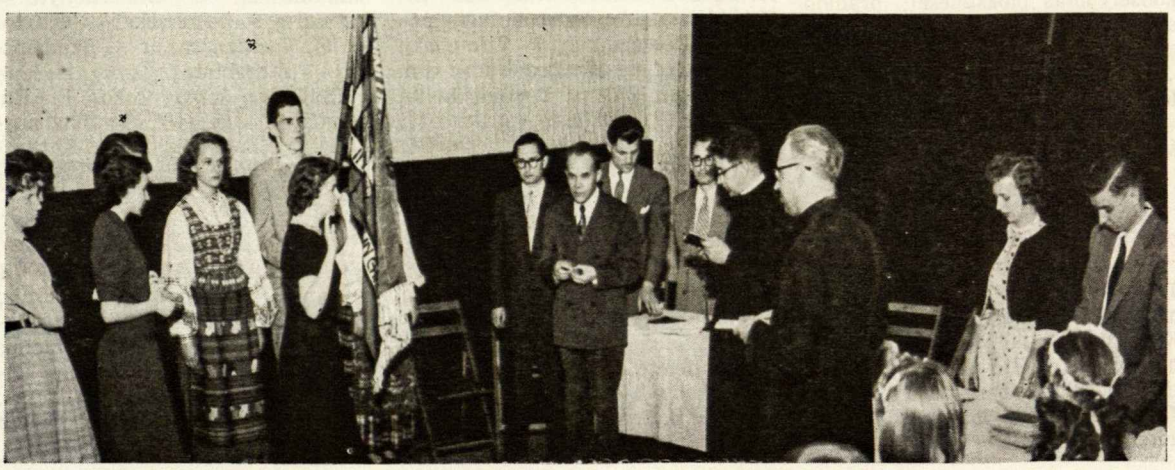

Stud. at-kų iškilmingas pasižadėjimas New Yorke.

Nuotr. V. Maželio

Garbės prezidiumas Putnamo at-kių šventėje. Kalba prof. J. Brazaitis.
Nuotr. L. Reivydo

nato salėje vykusių iškilmingų pamaldų metu vėliavą pašventino kun. V. Dabušis, At-kų Fed. generalinis sekretorius. Ponia M. Galdikienė ir p. Ig. Malinauskas buvo kūmais.

Iškilmingąjį posėdį pravedė D. Vieraitytė, draugovės valdybos pirmininkė. Sekretoriavo E. Marijošiūtė. At-kų Federacijos gen. sekretorius kun. V. Dabušis, vėliavos kūmai M. Galdikienė ir Ig. Malinauskas, SAS CV pirm. K. Kudžma, MAS atst.. J. Baužinskas ir prelegentas prof. dr. J. Brazaitis buvo pakviesti garbės prezidiuman. Kun. Dabušis pravedė vienos studentės ir keturių moksleivių ateitininkiškąjį pasižadėjimą prie naujosios vėliavos. Ženklelius prisegė SAS CV pirmininkas ir MAS atstovavęs J. Baužinskas. Prof. Brazaitis savo paskaitoj, kuri buvo po garbės prezidiumo narių žodžio ir raštiškų sveikinimų, pavaizdavo diskusijas tarp ateitininko ir prieš tikėjimą nusistačiusio. Daugelis, ypač jaunesnieji, čia galėjo pasisemti praktiškų argumentų tikėjimo apgynimui.

Malonu pastebėti, jog iškilmingąji posėdį puošė dar dvi ateitininkiškos vėliavos—Bostono moksleivių kuopos ir Waterburio ateitininkų.

Pramogos

Prabilo smuikas Izidoriaus Vasiliūno rankoj ir, Jeronimui Kačinskui palydint pianinu, pilnutėlę bibliotekos-muzikos kambarį pavertė puikia koncerto sale. Išpildyta Th. Vitali "Ciaconna", F. Mendelsohno — Bartholdy "Koncertas E moll", V. K. Banaičio "Vandens lelija," J. Gaidelio "Lietuviškas šokis nr. 1" ir Br. Budriūno "Rauda".

Po žavingo koncerto šventės dalyviai sujudo užkandžiauti. Pavakariams patiektas "keptas jautis" —sumuštinių ir pyragaičių formoj... Netrukus suskambo orkestras (užkonservuotas plokštelėse), pradėjo suktis poros. Lauko žalioj pievelėj gražiai padainuota.

Beje, daug kas prisimins K. Keblinsko ir G. Botyriaus "kūdikį" —sąmojaus laikraštį, paskaitytą šokių metu.

"Kitąmet—vėl Putnaman"

Taip galvoja ne vienas. Aplinka tikrai graži, toli nuo miesto triukšmo ir dulkių, žalia gamta vilioja. Tačiau tai ne viskas. Susipratę šeimininkės nepagailėjo pastangų. Kruopštumas iki detalių. Kiekvienas svečias galėjo patirti jų rūpesti, kad tik visiems būtų malonu. Jaukus Putnamo "lelijynas" ir pasigėrėtina šventė! **Kęst. J. K.**

PO NAUJA VĖLIAVA

Bostonas. — Gegužės 14—15 d. d. So. Bostone, Šv. Petro lietuvių parapijos salėje įvyko ateitininkams rekolekcijos, kurias vedė Ateitininkų Federacijos dvasios vadas kun. Dr. V. Gidžiūnas, O. F. M. Rekolekcijas gausiai lankė sendraugiai, studentai ir moksleiviai ateitininkai iš Bostono ir net kaimyninių vietovių.

Sekmadienį, gegužės 16 d., visi ateitininkai drauge dalyvavo pamaldose ir priėmė komuniją. Prieš mišias buvo šventinama moksleivių at-kų kuopos vėliava. Vėliavos kūmais buvo kun. A. Kontautas ir V. Kulbokienė. Mišias laikė ir pamokslą sakė kun. Dr. V. Gidžiūnas.

3 val. p. p. moksleiviai, studentai, sendraugiai at-kai ir svečiai gausiai susirinko į Šv. Petro lietuvių parapijos salę iškilmingam posėdžiui. Posėdį atidarė kuopos pirm. V. Simanavičiūtė, pakviesdama Bostono at-kų dvasios vadą kun. J. Žuromskį sukalbėti maldą. Toliau pirm. padarė apyskaitą iš metinės kuopos veiklos.

Į garbės prezidiumą pakvietė At-kų Fed. dvasios vadą kun. Dr. V. Gidžiūną, Šv. Petro lietuvių parapijos kleboną kun. P. Virmauskį, Bostono at-kų dvasios vadą kun. J. Žuromskį, buvusį Bostono at-kų dvasios vadą ir vėliavos krikšto tėvą kun. A. Kontautą, kun. Švagždį, kun. prof. St.Ylą, kun. V. Martinkų, vėliavos krikšto motiną V. Kulbokienę, Brocktono moksleivių at-kų kuopos globėją A. Sužiedelienę, Bostono moksl. at-kų globėją St. Lūšį, Bostono Sendraugių at-kų pirmininką A. Vasiliauską, Jėzaus Nukryžiuotojo Seselių Gen. Motiną M. Anunciatą, seselę M. Paulę Nek. Pr. seselių atstovę iš Putnamo, Worcesterio moksleivių at-kų globėją Dainių ir Bostono moksleivių at-kų apygardos pirmininkę stud. D. Skudžinskaitę.

Kun. A. Kontautas, V. Kulbokienė ir S. Lūšys priėmė iškilmingus pasižadėjimus. Į vyresniuosius moksleivius at-kus buvo priimti: R. Katauskaitė, I. Lendraitytė, V. Lūšytė, ir T. Vasiliauskas. Į jaunesniuosius: S. Brazdžionytė, I. Jarušauskaitė, D. Norvaišaitė, J. Vasiliauskaitė, A. Mockus, R. Žičkus, V. Vasiliauskas ir S. Žižniauskas. Pasižadėjusių vardu kalbėjo T. Vasiliauskas. Baigiant iškilmingą posėdį, T. V. Gidžiūnas pasakė įspūdingą pagrindinę kalbą.

Posėdžiui pirmininkavo K. Vasiliauskas, sekretoriavo A. Katauskaitė.

Po pertraukos moksleiviai ateitininkai suvaidino J. A. Mekų trijų veiksmų veikalą "Trys broliai," režisuotą A. Skudžinsko. Drabužiai ir dekoracijos buvo paskolintos parapijos seselių. Vaidino: R. Žičkus — kvailį, A. Petronis — I gudruolį, T. Vasiliauskas — II gudruolį, V. Mockus — velnią ir karalių, S. Leimonas — žydą, K. Vasiliauskas — smuklininką, S. Brazdžionytė — karalaitę, S. Žižniauskas — gydytoją, K. Vasiliauskas ir A. Skudžinskas — sargybinius.

Tautinius šokius šoko: D. Rudžiūtė, B. Danerytė, D. Skudžinskaitė, D. Simanavičiūtė, A. Katauskaitė, V. Vaitkevičius, A. Žižniauskas, M. Pakštys ir S. Leimonas.

Agis

STUDENTAMS ATEITININKAMS

Pranešama studentų ateitininkų žiniai, kad Stud. Ateitininkų Sąjungos Spaudos ir Informacijos skyrius nuo birželio 1 dienos pakeičia savo adresą. Naujasis adresas: **Juozas Dėdinas, 34 South Fulton Ave., Baltimore 23, Md.**

KALBAME PER RADIJĄ

Dievo Apvaizdos Parapijos Chicagoje moksleivių at-kų kuopos veikla

Dievo Apvaizdos parapijos moksleiviai at-kai aktyviau pradėjo veikti su naujaisiais 1954 metais. Kuopos dvasios vadas kun. S. Šantaras, savo nuoširdžiais patarimais kuopai visuomet labai daug padeda. Kuopą globoti šiais metais sutiko Agnė Jasaitytė. Pirmajame šių metų susirinkime buvo aptartas kuopos veikimo planas ir išrinkta kuopos valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkė —Jūratė Trinkūnaitė, vice-pirm.— Genovaitė Antanaitytė, sekretorė— Regina Peterytė, iždininkė—Rimutė Antanaitytė ir valdybos narė— Zita Mikulskytė. Kuopa susideda iš dviejų būrelių: vyresniųjų ir jaunesniųjų ateitininkių, kuriems vadovauja Agnė Jasaitytė.

Būrelių susirinkimus buvo nutarta daryti kas dvi savaites, tačiau gavėnios metu susirinkimai buvo šaukiami kiekvieną savaitę, o ruošiantis kokiam nors didesniam parengimui, susirinkimų laikas užimamas repeticijomis. Tiek vyresniųjų, tiek jaunesniųjų moksleivių ateitininkių būrelių susirinkimuose be žaidimų ir šiaip jau linksmosios dalies buvo negrinėjamos šios temos: "Ką mums duoda ateitininkų organizacija", "Kodėl mes turime išlikti lietuviais," "Priemonės lietuviškumo išlaikymui" ir kitos. Dabar stengiamasi išeiti MAS centro valdybos atsiųstą programą.

Konkursai. — Vasario 16-tos dienos proga vyresniųjų moksleivių at-kių būreliui buvo paskelbtas konkursas parašyti geriausią šios dienos įvykiui atžymėti rašinėlį. Premijuoti buvo du rašinėliai: Birutės Kupčinskaitės ir Reginos Peterytės. Premiją skyrė kuopos dvasios vadas kun. S. Šantaras. Šv. Velykų proga jaunesniųjų moksleivių ateitininkių būreliui buvo paskelbtas gražiausiai išmarginto margučio konkursas. Šį konkursą laimėjo Izolda Bendoraitytė, Sigita Peterytė ir Danguolė Antanaitytė.

Kuopa nesitenkina vien uždaru veikimu būreliuose. Ši veikla stengiamasi išplėsti ir į lietuvių visuomenę.

Kalbame per radiją. Šių metų gegužės 13-tą dieną Dievo Apvaizdos moksleivių at-kų kuopos narės per "Margučio" radijo programą mūsų jaunimą nukėlė į pavasario rūbais pasipuošusią Nemuno šalį su Agnės Jasaitytės paruoštu montažėliu "Gražus ir džiaugsmingas pavasaris tėviškėje." **Genovaitė A.**

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Paulius Jurkus — Pavasaris prie Varduvos. Išleido Liet. Spaudos Klubas 1954 m. Iliustravo dail. R. Viesulas. 175 psl., kaina 2,50 dol.

Liudas Zeikus — Laiptai į Tolumas, romanas. Viršelis prof. A. Galdiko. 241 psl. Kaina 2,50 dol.

Tėvynės Sargas — 1954 m. V tomas, Nr. 1(11). Numeris (240 psl.) skirtas 50 metų sukakčiai nuo pirmosios lietuvių krikščionių demokratų programos suformulavimo paminėti. Turinyje: prel. M. Krupavičius — Krikščioniškoji demokratija Lietuvoje; prel. K. Šaulys— Liet. Krikšč. Demokrat. Susivienijimo programos projektas; P. Vainauskas — Liet. Krikšč. Demokr. Partijos Centro Komitetai; Dr. V. Viliamas — Lietuvos seimai ir jų grupinė diferencijacija; Dr. D. Jasaitis—Mūsų žygių prasmė; Julius Gravrogkas—Mūsų būsimos valstybės santvarkos klausimu; Dr. V. P. Raulinaitis — Okupanto įsakymų teisinė vertė; Inž. K. Baranauskas — Koks turėtų būti Liet. kaimas; Br. Zumeris — Mažosios Lietuvos likimas paskutiniojo dešimtmečio įvykiuose; Ryškieji veidai; įvykiai, mintys.

EAST ST. LOUIS, ILL.

Motinos D. minėjimas. — Gegužės 9 d. at-kai surengė tradicinį Motinos Dienos minėjimą. Atitinkamą žodį tarė kuopos kapel. kun. J. Gasiūnas. Meninę dalį išpildė jaun. moksl. at-kų būrelis. Eilėraščius padeklamavo M. Stančiūtė, R. Petrikaitė. "Lenciūgėlį" sušoko V. Juodakytė, M. Stančiūtė, J. Galisaitė, G. Vaitkutė ir K. Kučiauskas. Buvo pastatytas gyvasis paveikslas. Minėjimą uždarė kleb. kun. Dr. A. Deksnys, pasidžiaugdamas jaunųjų darbais. Mamytės pagerbtos, kiekvieną apdovanojant gėlėmis.

Išleistuvės. — Gegužės 28 d. vietos at-kai surengė išleistuves Antanui Sabaliauskui, kuris kuopą globojo nuo pat jos įsikūrimo pradžios. A. Sabaliauskas baigė St. Louis universitete elektros inžinerijos mokslus ir išsikelia į Decatur, Ill., dirbti savo profesijoje. Išleistuvėse dalyvavo kun. Dr. I. Urbonas, kun. J. Gasiūnas, kuris tarė atsisveikinimo žodį. Taip pat kalbėjo stud. Jonas Kučiauskas bei kuopos pirm. Aldona Mogenytė. Išvykstančiam įteikta kukli dovanėlė. **K-s**

NORINTIEMS ĮSIGYTI AT-KŲ ŽENKLELIUS

At-kų Federacijos Vyriausioji valdyba pageidauja, kad visi kongrese dalyvaują at-kai turėtų ateitininkiškus ženklelius. MAS Chicagos Apygardos valdyba turi pasigaminusi ženklelio formą (klišę) ir gali aprūpinti ženkleliais ne tik moksleivius, bet ir studentus bei sendraugius ateitininkus. Čia duodamos informacijos apie ženklelių įsigijimo sąlygas:

1. Moksleivių at-kų sidabrinis ženklelis kainuoja $1.10; pasidabruotas — $1.

2. Studentams ar sendraugiams 14 karatų auks. ženklelis kainuoja $2.50; paauksuoti — po $1.

3. Pageidaujama, kad ženklelius užsisakytų ne paskiri ateitininkai, bet kuopų, draugovių, skyrių ar korporacijų valdybos.

4. Užsakant didesnį ženklelių kiekį ir norint juos būtinai gauti nustatytu laiku (pvz. šventei ar pan.), reikia užsakyti ne vėliau kaip 2—3 savaites prieš šventę. Mat, kartais mūsų turėti ženklelių gali būti išsibaigę, o dirbtuvė neapsiima pagaminti greičiau kaip per 2—3 savaites.

5. Užsakant ženklelius, prašoma tiksliai nurodyti, kokios rūšies ženklelių norima, kiek vyriškų (prisukamų) ir kiek moteriškų (prisegamų). Vyriškų ar moteriškų ženklelių kaina vienoda. Pinigus prašome siųsti kartu su užsakymu, nes ženklelius siųsti skolon esame finansiniai nepajėgūs.

6. Persiuntimo išlaidas apmokėsime mes patys. Visais ženklelių reikalais prašome kreiptis į MAS Chicagos Apygardos valdybos iždininką šiuo adresu: **Vincas Matikiūnas,** 2247 W. 23 Place, Chicago 8, ILL. Telefonas: FRontier 6-0192.

MAS Chicagos Apygardos Valdyba

Mielą kolegę
Milda Gulbinskaitę
ir
Dr. Edmundą Lenkauską,

kol. Aldoną Šapalaitę
ir
Vytautą Šoliūną,

kol. Brigitą Orvidaitę
ir
Praną Tamulionį,

sukūrusius lietuviškas šeimas, sveikiname ir linkime žengti gyvenimo keliu su šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje" savo širdyse.

Chicagos Studentų Ateitininkų Draugovė

ALp(LKA)1786
1954, Nr.6

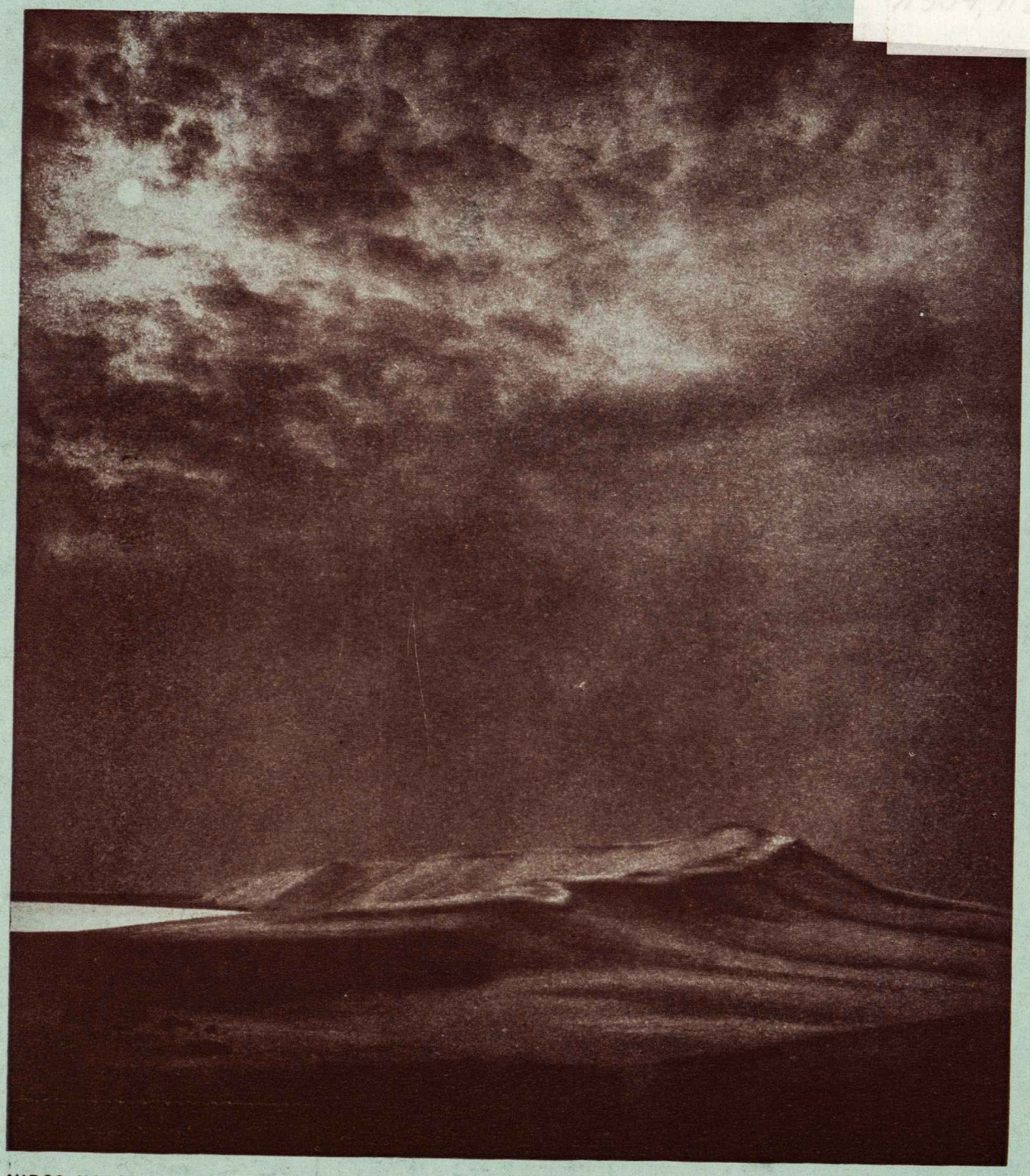

NIDOS KOPOS

Nuotr. V. Augustino

90.725.149